

MAGYAR POSTA

MEGJELENIK ÉVENKINT TIZSZER SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
ELŐFIZETÉSI ÁR ÉVI 8 PENGŐ I. KER., KRISZTINA-KÖRUT 12. SZAM
MŰSZAKI MELLÉKLETTEL 12 PENGŐ BUDAPOSTALOTA IV. EM. 424

TELEFON: 150-597. — MŰSZAKI ÜGYEKRE 146-500.

SZERKESZTI ÉS KIADJA A M. KIR. POSTAVEZÉRGAZGATÓSÁG MEGBIZÁSÁBÓL
A M. KIR. POSTA JOGASZ- ÉS MÉRNÖK TISZTVEISELŐI ORSZAGOS EGYESULETENEK
SZERKESZTŐ-BIZOTTSAGA.

FŐSZERKESZTŐ: DR. FORSTER KÁROLY M. KIR. POSTAFŐIGAZGATÓ

FELLELŐS SZERKESZTŐ:

DR. NAGY SÁNDOR

M. KIR. POSTAIGAZGATÓ

TÁRS-SZERKESZTŐ:

RÁKOSI GYÖRGY

M. KIR. POSTAFŐMERNÖK

A szerzői jog alkalmazása a gramofon- lemezeknek rádión való közvetítésénél.

Írta: Dr. ORBÁN LAJOS m. kir. postatanácsos-ügyész.

L'application du droit d'auteur à la diffusion radiophonique des disques de gramophone.

Par M. le Dr. Lajos Orbán, Avocat, Conseiller de poste.

L'auteur donne un compte-rendu juridique sur le sujet et le résultat du procès qui s'est poursuivi entre la S. A. de Radio de Budapest et la Fabrique des disques de gramophone. Suivant la décision de la juridiction suprême de Hongrie, l'activité d'un artiste déployée au cours d'un enregistrement phonographique ne peut pas bénéficier du recours de droit d'auteur à titre de la reproduction du disque de gramophone, car l'artiste par son activité, si artistique et individuelle qu'elle soit, ne fait que reproduire, sans changement, une oeuvre existante déjà et il ne crée sous aucun rapport une oeuvre nouvelle.

A szellemi termékek jogi oltalmáról hazánkban már az 1884: XVI. tc. gondoskodott, mely az akkori külföldi törvényhozások által elfogadott alapelvek figyelembe vételével jött létre. Idők folytán egyrészt új találmányok keletkezése és a műszaki tudományok nagy arányú gyakorlati fejlődése, másrészt a szerzői jogi alapelvek világszerte történt változása, új szerzői jogi törvényt alkotását tették szükségessé.

Ez az új (1921. évi LIV. tc.) szerzői jogi törvényünk, amellyel a magyar szerzői jog egy színvonalra jutott a legmodernebb európai szerzői jogokkal és amely az eddiginél szélesebb körre terjeszti ki a jogvédelmet (pl. az iparművészeti alkotásokra), s a nemzetközi vonatkozásban azt kiegészítő 1922. évi XIII. tc.-be iktatott *berni* és a későbbi, 1931. évi XXIV. tc.-be iktatott római nemzetközi egyezmény — úgy látszott — hogy hosszú időre rendezi a szellemi és művészi alkotások jogvédelmét mind a kézzel, mind a mechanikai úton való sokszorosítással a mű jogosulatlan közzétételével vagy forgalomba helyezésével szemben és biztos alapot nyújtva a jogviták eldöntéséhez, tisztzza a

szerzői jog körében felvetődő bonyolult jogi kérdéseket. E jogalkotás vélt tökéletességének hiányát azonban a gyakorlati élet csakhamar felfedezte.

Korunk rohamlépésekben fejlődő technikai vívmányai, de különösen a rádió nagy elterjedése hozta egyik jogi problémát a másik után felszínre a szerzői joggal kapcsolatban, amelyekre tételek jogszabály nemcsak a hazai írott jogunkban, de még a legtöbb külföldi állam jogszabályai között sem található. Ilyen esetben csak a bírói gyakorlat és az ítélkezésekben megnyilvánuló bírói bölcsesség az, amely az eléje kerülő konkrét jogvitát, jogszabály hiányában eldönti. A magyar jog szerint ezt el is kell döntenie, mert az 1869: IV. tc. 22. §-a szerint a bíró az igazságszolgáltatást senkitől meg nem tagadhatja, aki illetősége körében hozzá folyamodik s a hivatalával járó teendőket vissza nem utasíthatja.

Csak néhány év telhetett el a törvény alkotásától, amikor már vitássá vált, hogy azt, aki zeneműnek, zenés színműnek, színműnek gramofonlemezre, hangosfilmre való átvitelére és ily módon való többszörösítésére és forgalomba helyezésére jogot szerez, — megilleti-e e művek nyilvános előadási joga, tekintettel arra, hogy ez a jog a törvény szerint a szerzőnek van fenntartva. Alig hozott ebben a kérdésben a legfelsőbb bíróságunk nemleges ítéletet, a rádióval kapcsolatban további problémák keletkeztek.

Ezek közül közérdeklődésre tarthat számot az a néhány évvel ezelőtt felmerült és a rádióhallgatók emlékezetében is fennmaradt eset, amikor a Rádió r. t. egyik közkedvelt műsorszámát, a világhírű énekes zeneművészek hanglemezeinek közvetítését kénytelen volt hónapokon keresztül szüneteltetni, illetőleg a legszűkebb korlátok közé szorítani.

Ebben az esetben az volt eldöntendő kérdés, hogy a gramofonlemezeknek (hanglemezeknek) rádió útján való közvetítése mennyiben érinti az *előadó művész (szerző)* jogait.

A gramofonlemezeket előállító vállalatok éveken át nemcsak túrték, de szívesen is vették, hogy a rádiótársaságok az általuk előállított hanglemezek közvetítését is felvették műsorukba, mert felismerték a rádió közvetítésében rejlő hatásos reklámot. A gramofon készülékek egyre terjedő népszerűsége és olcsóbbodása mellett valóban remélhették, hogy a rádiópropaganda révén lemezeik még nagyobb elterjedésre tesznek szert. Ez a számításuk azonban — panaszaiik szerint — nem vált be, mert a rádió útján való rendszeres közvetítés, ahelyett hogy fokozta volna, csökkentette lemezeik kelendőségét. A lemezek állítólag csökkent forgalmának ellensúlyozására egyes hanglemezgyárak világszerte igényekkel léptek fel a rádióvállalatokkal szemben és az előadó (lemezre éneklő vagy bejátszó) művész jogán, ellenszolgáltatást követeltek hanglemezeiknek a rádióműsorba való beiktathatásáért. E vélt jogaik érvényesítésénél arra az álláspontra helyezkedtek, hogy az előadó művészek szerzői jogait sérti a hanglemezeknek az ő engedélyük nélküli rádióközvetítése. Az, hogy a színmű, zenészmű vagy zenemű *szerzőjét* a rádió útján való közvetítés, tehát nyilvános előadás tekintetében védelem illeti meg, általában nem vitás. Ezt az 1931: XXIV. tc. által becikkelyezett római nemzetközi egyezmény (az iro-

dalmi és művészeti művek védelméről) 11/a cikk 1. bek. ki is mondja és a rádió társaságok e tekintetben a szerzői érdekképviselőkkel megfelelő megállapodásokat is kötöttek.

A hanglemez gyárak jogi álláspontja szerint azonban, a hanglemez előadó művészet is szerzői jog illeti meg, mert az előadó művész egyéniségének sajátosságát viszatükröző előadói tevékenysége által, az előadott zeneműnek átdolgozása jön létre s így az átdolgozót, vagyis az előadóművészt az eredeti mű szerzőjével egyenlő jogok illetik meg. Minthogy pedig az előadóművészek szerzői jogukat szerződés útján a hanglemezgyárakra ruházták át, a hanglemez előállító vállalatok az előadóművészek jogán felléphetnek a rádiótársaságok ellen.

Nemcsak hazánkban, hanem más államokban is hasonló igényekkel léptek fel a hanglemezgyárak a rádióval szemben, s azok az államok, melyekben később került ez a jogvita eldöntésre, éber figyelemmel és nagy érdeklődéssel várták legfelsőbb bíróságunk állásfoglalását.

Hazánkban is az egyik külföldi hanglemezgyár képviselője annak ellenére, hogy hanglemezeit a Rádió r. t. éveken át rádió útján közvetítette és a közvetítés ellen óvást nem emelt, megtiltotta azoknak a rádió útján való közvetítését. Arra az esetre pedig, ha a rádió mégis előadná az ilyen lemezeket, szerzőijog bitorlás címén, bírói eljárást helyezett kilátásba, s ezenkívül a lemezeket olyan címkével látta el, hogy „Rádióval való előadása tilos”.

A Rádió r. t. ezen eljárás által a nyilvános előadás jogában érezvén magát veszélyeztetve, a budapesti kir. törvényszék előtt a Pp. 1911. I. tc. 130. §-a alapján megállapítási keresetet indított annak kimondása iránt, hogy az alperes cégnek nincs joga az általa gyártott és forgalomba hozott lemezek nyilvános előadását megtiltani, továbbá nincs joga azokat ellátni tiltó felírással s hogy e tiltó felírásnak a Rádió r. t. felperesre semmiféle joghatálya nincs.

A keresettel szemben alperes a már előbb vázolt álláspontra helyezkedett. Utalt a szerzői jogi törvény 8. §-ára, melynek értelmében „fordítások, alkalmazások (adaptálások), ideértve a mechanikai előadás céljaira szolgáló (6. §. 9. p.) művészi tevékenységgel járó alkalmazásokat is, . . . az eredeti mű szerzőjét megillető jogok sérelme nélkül, az eredeti művekkel egyenlő védelemben részesülnek.” Az alperes cég álláspontja szerint a „művészi tevékenységgel járó alkalmazások” fogalma alá kell vonni azt a tevékenységet is, amikor az előadó művész beleénekel, beleszaval, vagy hangszerén belejátszik a hanglemez-felvevő gépbe. Ezt a tevékenységet pedig a törvény szerzői tevékenységnek tekinti. Az előadó művész tehát szerző, mert legnagyobb értékén: egyéniségén keresztül szűri át az interpretált művet, abból valami mást, valami egyént produkál, mely művészetének legvonzóbb értéke, tevékenysége, ennél fogva védelemre szoruló, védelmet érdemlő alkotói munka.

Igen meggyőzőnek látszik az az érvelés is, hogy a gramofonkedvelők a művészi lemezeket legtöbbször nem az előadott mű, zenemű kedvéért vásárolják, hanem azért, mert ugyanazt a művet más és más előadóművésztől kívánják hallani. Mi értelme volna másképp annak, hogy valaki például Tosca egyik áriáját (Németh M., Jeritza M. stb.

által előadva) vagy valamely zeneművet (Hubermantól, Fritz Kreisler, stb. hegedűművész játékaival) vesz meg, ha nem az, hogy a különböző művész előadásában kívánja ugyanazt a művet hallani és abban gyönyörködni, mert ugyanaz a mű különböző művészek előadásával szépségében, hatásában nagyon különböző.

Az alperesi védekezés megvilágítására szolgálhat annak megemlítése, hogy törvényünk értelmében szerzőnek nemcsak az tekintendő, aki az eredeti művet alkotta, hanem a fordító, az átdolgozó, az alkalmazó (adaptáló) stb. is. Ezek az utóbbiak azonban csak a fordítói, átdolgozói, alkalmazói stb. munkára vonatkozólag válnak szerzőkké és részesülnek szerzői jogvédelemben, s mivel a fordított, átdolgozott, alkalmazott stb. műben benne van az eredeti mű is, ennek szerzői jogát a törvény ezekben az esetekben is épségben tartja.

A vitatott művészi tevékenység az alkalmazás (adaptálás) fogalma körébe vonható. Ez következik a törvény előbb említett 8. §-ában, a 6. §. 9. pontra való utalással, mely szerint szerzői jogi bitorlásnak tekintendő a szerző beleegyezése nélkül a műnek átvitele mechanikai előadás céljaira szolgáló készülékekre, állandó, vagy átcserélhető alkatrészeire (lemezekre, hengerekre, tekeresekre, stb.). Ugyancsak a 6. §. 10. pontja szerzői jogi bitorlónak minősíti valamely műnek a szerző beleegyezése nélkül való felhasználását, illetőleg elsajátítását, átdolgozások, alkalmazások (adaptálások, stb.) céljaira, ha mindezek nem egyebek, mint a kérdéses művek utánképzései, esetleg oly lényegtelen változtatásokkal, melyek nem adják meg az utánképzés új, eredeti jellegét. Hasonló rendelkezést tartalmaz az elől említett 1922 : XIII. tc. be iktatott berni egyezmény 12. cikke is.

E törvényhelyek egybevetéséből annak elbírálása vált szükségessé, hogy a lemezfelvételre éneklő vagy zenélő művész tevékenységével a felhasznált zeneműtől lényegében különböző, új, eredeti mű jött-e létre.

A kir. törvényszék mindenekelőtt megállapítva azt, hogy alperes cég jogvesztélyeztető magatartása folytán felperes jogosult volt jogi érdekét megállapítási keresettel védelmezni, — a felperes keresetének helyt adott.

Az ítélet ellen alperes az 1925 : VIII. tc. 18. §. szerint revisio per saltum útján közvetlenül a kir. Kuriához felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, hogy a tisztán jogkérdést mielőbb döntse el.

A Kuria végítéletében alperest felülvizsgálati kérelmével elutasította. Az ítélet — melynek előadó bírása a magyar szerzői jog egyik legkiválóbb ismerője és ismertetője, dr. Alföldy Dezső volt, — indoklásában részletesen kifejti azokat a szempontokat, melyek figyelembevételével a Rádió Rt. javára döntött.

Mindenekelőtt azt vizsgálta az ítélet, hogy mi az előadó művész jogállása az ő művészi teljesítményének felhasználása, értékesítése tekintetében. A kir. Kuria — megegyezően az általános irodalmi felfogással (dr. Alföldy idézett műve 69. oldal, dr. Szalai id. m. 38. oldal, dr. Balás P. Elemér idézett műve 34. oldal, Kohler idézett műve 136—137. oldal, stb.) az előadó művészt nem minősíti szerzőnek. Az előadó művész ugyanis nem alkot művet, hanem valamely már létező művet művészi előadásban teszi a közönség számára érzékelhetővé. Az előadó művészt tehát nem illeti meg a szerzői jogvédelem. Kétségtelennek

tartja azonban, hogy amennyiben a művész teljesítményében a művészi felfogásnak, a kifejezés módjának egyéni sajátossága nyilvánul meg, az előadó művész teljesítményének megfelelő védelméről is gondoskodni kellene. A berni egyezmény revideálása céljából Rómában tartott konferencián kifejezésre is jutott az az óhaj, hogy az egyes kormányok fontolják meg az előadó művészek jogainak védelmére szolgáló szabályok lehetőségét.

Alperesnek a szerzői jogi törvény 8. §-ára alapított azzal az álláspontjával szemben, hogy az előadó művész művészi tevékenysége maga is a mechanikai előadás céljára történt alkalmazásában, szerzői jogi védelem alatt álló mű fogalma alá esik, a kir. Kuria a következő álláspontot foglalta el:

Amikor az idézett 8. §. az alkalmazásokat (adaptálásokat), átdolgozásokat, stb. részesíti védelemben, ez alatt tulajdoképen a 6. §. 10. pontjában említett alkalmazásokat (adaptálásokat), átdolgozásokat, stb. érti s ekként azt az alkalmazót (adaptálót), átdolgozót, stb. védi, aki az eredeti műhöz a művet alkotó saját tevékenységét adja hozzá úgy, hogy az eredeti mű bizonyos tekintetben, bizonyos részben megváltozott alakot ölt. Ezzel szemben a tisztán előadó művészi „alkalmazás” az eredeti művet annak előadása alkalmával változatlanul tükrözteti vissza s így semmi vonatkozásban sem alkot új művet, bármennyire művészi és egyéni legyen is az előadás.

Alátámasztja a kir. Kuria szerint ezt az álláspontot az a körülmény is, hogy amikor a berni, majd utóbb a római egyezmény a 2-ik cikk második bekezdésében az eredeti művel egyenlő védelemben részesíti többek között az alkalmazást (adaptálást), akkor ezen nyilván nem értette az előadó művész teljesítményét is. Különben a római egyezményt eredményező konferencián sem terjesztettek volna elő külön indítványt az iránt, hogy az egyezményben az előadó művészeknek bizonyos szerzői jog biztosíttassék. A konferencia pedig, miután ez az indítvány eredményre nem vezetett, nem adott volna csak annak az óhajának kifejezést, hogy az egyes kormányok az előadó művészek jogainak érvényesítésére alkalmas belső szabályok megalkotásának lehetőségét tegyék megfontolás tárgyává.

A Szjt. 8. §-ában említett és 6. §. 10. pontja alá eső alkalmazástól (adaptálástól), mint művet alkotó szerzői tevékenységtől, élesen meg kell különböztetni a 8. §-ban említett „művészi tevékenységgel járó alkalmazás”-t, amelyet egyébként a törvényünk a 8. §-ban a védelem alatt álló művekhez hasonlóan bizonylan, de közelebbről nem körvonalazott védelemben kívánt részesíteni, s amely védelmet a 8. §. keretébe a 6. §. 10. pontjában említett adaptálásokkal, átdolgozásokkal kapcsolatban talált megfelelően beilleszthetni.

Mivel ennek a védelemnek a terjedelme a törvényből ki nem tűnik, a bíróság feladata, hogy a védelem határait törvényt magyarázás útján a mai élet felfogásának megfelelően megvonja.

A 8. §. a mechanikai előadás céljára szolgáló művészi jellegű teljesítményt részesíti védelemben s e részben utal a 6. §. 9. pontjára, amely a szerző beleegyezéséhez köti a műnek átvitelét mechanikai előadás céljára szolgáló készülékre, állandó vagy cserélhető alkatrészeire (lemezre, hengerekre, tekercsekre, stb.).

A kifejtettekre tekintettel, a 8. §-nak ama rendelkezésénél fogva, amely szerint a mechanikai előadás céljára szolgáló előadó művészi teljesítmény az eredeti művekkel egyenlő védelemben részesül, — a rendelkezés helyes értelmezése szerint — az *előadóművészeknek* van kizárólagos joga engedélyt adni arra, hogy a művészi *előadásáról* gramofonra, filmre vagy más hasonló készülékre történt átvitel többszörösíttessék, közzététessék, forgalomba helyeztessék, s hogy művészi teljesítménye *közvetlenül* a rádió (telefonhírmondó) útján közzétessék a nyilvánossággal (pl. a hangversenyteremből, ahol az előadó művész személyes előadása történik). A gramofon lemezre (filmre) való átvitel megengedésében az átvitel többszörösítésének, közzétételének és forgalomba helyezésének megengedése is bentfoglaltnak tekintendő, ha csak az eset körülményeiből az ellenkező nem következik.

A kir. Kuria ezzel az ítélettel a felvetett kérdést a mai jogállapot szempontjából eldöntötte. Tételes jogszabályaink helyes alkalmazásával más eredményre jutni, mint amilyenre a kir. Kuria jutott, nem lehet. Csak külön törvényes rendelkezés mellett válnék lehetővé ennek az álláspontnak az előadó művészek érdekében való revíziója, bár technikailag ez a védelem nehezen volna kivihető. Erre a nehézségre utal a kir. Kuria ítélete is. Idevonatkozóan érdekes Szalay Emil következő megállapítása is: Ha bejátszó-előadók „alkalmazásai” a nyilvános előadás joga tekintetében érvényesülésre jutnának, szemben állanának a zenefogysztók nemcsak a zeneszerzőkkel, — akikkel a szövetség révén megállapodásra juthatnak, hanem egy mérhetetlen, felismerhetetlen, körül sem határolható, meg sem különböztethető, egyéniségükben fel sem ismerhető, agnoszkálhatatlan tömeggel, a világszerte „alkalmazó” előadók ily tömegével, mi mellett a védelem tárgya, az előadó „alkalmazása” sem agnoszkálható és nem határolható körül. Minden lemeznél van előadó, de hogy ki az előadó, a világ mely táján volt vagy van, és mely jogot engedett át a gyárnak a nyilvános előadásra nézve, — csak nagyon nehezen, vagy egyáltalában meg nem állapítható. Az előadóművészek védelme a hanglemezek nyilvános előadása tekintetében nagy jogbizonytalanságot teremtene, szemben a jogi és gazdasági biztonsággal, melyet a szerző szervezetei révén a szerzők vonatkozó érdekvédelme tekintetében mind hazánkban, mind világszerte megvalósítani sikerült.

A kir. Kuriának fentebb ismertetett elvi jelentőségű ítéletével a vitás kérdést hosszabb időre elintézettnek és lezártnak lehet tekinteni. Ez az álláspont egyezik a közönség széles rétegének, a rádióhallgatók nagy számának érdekével, sőt közvetve a m. kir. posta, illetőleg a kincstár érdekével is. Ezt az álláspontot tükrözi vissza a külföldi jogi szakirodalom legnagyobb része is. Megváltoztatása csak oly módon történhetnék, ha a kir. Kuria jogi felfogásának revideálását, a törvényes feltételek fennforgása mellett, szükségesnek tartaná és jogegységi határozatot hozna.

- Forrásművek:* Szladits: A magyar magánjog vázlata.
 Szalai E.: A magyar szerzői jog.
 Szalai E.: Előadóművész, gramofonlemez, rádió.
 Palágyi: Szerzői jogi védelem a rádión leadott írói műveknél.
 Kohler: Urheberrecht an Schriftwerken.

A gazdasági élet változásainak hatása a postára.

Irta és a M. kir. Posta Jogász és Mérnök Tisztviselői Országos Egyesületének jogász szakosztálya által rendezett kisszemináriumi előadás-sorozat keretében előadta:

Dr. BUCZKÓ PÁL m. kir. postatanácsos.

L'effet des changements de la vie économique sur la poste.

Par M. le Dr. Pál Buczkó, Conseiller de poste.

(Conférence tenue dans le cadre de la série de conférences dite „petit séminaire“ organisée par la section des juristes de l'Union des Juristes et des Ingénieurs de la Poste roy. hongroise.)

L'auteur fait connaître en détail les circonstances produisant, dans les années d'après-guerre, un effet avantageux ou désavantageux sur la formation du résultat financier et du trafic de la poste. En même temps, il montre les facteurs agissants qui peuvent augmenter ou diminuer, divergemment de la tendance économique générale, le résultat financier de la poste.

Il en arrive à cette conclusion définitive que la poste suit la voie d'amélioration ou de recul dans les rouages de la vie économique, mais elle-même est aussi un organe vivant, travaillant et tâchant de progresser. La poste n'est donc pas seulement l'une des roues motrices dans le mécanisme de la vie d'Etat, roue dont le mouvement dépend du fonctionnement des autres roues, mais elle y joue un rôle plus important.

A Magyar Posta 1934. évi 2. számában a posta 10 évi pénzügyi eredményének alakulását ismertettem, kezdve az 1924/25. költségvetési évvel. Kiinduló pontnak azért választottam ezt az évet, mert a világháború utáni idők mindenféle sikertelen próbálkozásai után az államháztartás vitelében lényeges fordulat akkor következett be, a 250 millió aranykorona értékű népszövetségi kölcsön felvételével, az 1924: V. tc. alapján felállított önálló Magyar Nemzeti Bank létesítésével és az állam pénzügyi egyensúlyának helyreállításáról szóló 1924: IV. tc. alapján hozott fontos kormányrendeletekkel.

Röviden ez volt az ú. n. szanalás kezdete, amikor a már szinte katasztrófálissá váló pénzelértéktelenedés megállott és a gazdasági életet nyugodtabb alapokra lehetett helyezni. És ettől kezdve valóban, évről-évre javult a helyzet. A világháború és az azután bekövetkezett forradalmak által okozott rongálások, pusztítások helyreállítása, a mintegy 10 évig szünetelt állami beruházások újbóli megindítása, mind több és több munkaalkalmat teremtettek; az őstermelésben és iparban pedig a kereseti lehetőségek javultak.

Az állami bevételek emelkedése lehetővé tette a közalkalmazottak helyzetének fokozatos javítását. Megszűntek a beszerzési nehézségek, a sok időt elrabló, végnélküli sorbaállások, a nyomorúságot jelentő kenyér-, zsír-, liszt-, tojás-, stb. jegyek és az állami alkalmazottak, bár szerény keretek között, de végre ismét olyan fizetést kaphattak, amelyből közvetlenül maguk tudták bevásárolni elsőrendű szükségleteiket.

A fent említett cikkben táblázatba foglalva ismertettem, hogy a fokozatosan fejlődő gazdasági élet javulásával együtt, a posta forgalma és így bevétele is, mintegy 6 éven át erőteljesen emelkedett. Ezzel kap-

csolatban az üzem fejlesztésére egyre nagyobb összegeket fordíthatott, sokáig elhanyagolt, tönkrement berendezéseit felújíthatta, sőt a technikai fejlődés által követelt hálózati, központi és rádióberendezéseket, épületeket is létesített.

A következő évek eredményeit illetően azonban már visszaesésre kellett rámutatnom, annak megjegyzésével, hogy a csökkenést a gazdasági életben mutatkozó hanyatlás idézte elő. De forgalmunk alakulásában nagy csökkenést okozott az 1930. év novemberében több ágazatra elrendelt díjszabásemelés is, amelynek pénzügyi kihatásáról később kívánok szólni.

Ismertetésem megjelenése óta újra eltelt néhány év. Túljutottunk a gazdasági válság mélypontján, sőt pár év óta ismét javuló irányzat mutatkozik. Nem tartom érdektelennek annak vizsgálatát, hogy a posta forgalma és pénzügyi háztartása hogyan alakult a gazdasági válság előtt, alatt és után, és hogyan igazodott annak egyes fázisaihoz?

Ezzel kapcsolatban néhány szóval ki kell térnem azokra a fontosabb eseményekre is, amelyek államháztartásunk vitelében lényeges változásokat idéztek elő. A számadatokat lehetőleg szűk körre kívánám szorítani. Ezek helyett néhány táblázatot és grafikont mutatok be.

Ha a posta forgalmi és pénzügyi eredményeit nézzük, azt látjuk, hogy forgalmi szempontból a világháború utáni legkedvezőbb költségvetési év az 1929/30-as volt. A számadatok alapján ebből arra kellene következtetnünk, hogy állami életünkben is eddig tartott a javuló irányzat. A valóságban azonban máskép áll a helyzet.

A m. kir. kormánynak az ország közállapotairól kiadott 1929. évi jelentése pénzügyi részében azt olvashatjuk, hogy az 1924. évvel kezdődött fejlődés lendülete csak az 1926/27. évig tartott, a következő évben alábbhagyott, sőt 1928/29-ben csaknem teljesen megszűnt. A postai forgalom alakulása tehát nem követte szorosan a gazdasági élet menetét. Ennek magyarázatát, elgondolásom szerint, a következő tényezőkben lehet keresni:

1. A posta, távíró és távbeszélő szolgálati ágak forgalmának kétségtelenül nagyobb hányadát az őstermelés, ipar és üzleti élet adja. Ezek fellendülése a postai összforgalom növekedését is magával hozza. De viszont, fordított esetben, a stagnálás, a visszaesés idején, amikor az üzleti küzdelem, a verseny, a reklám még fokozottabb mérveket ölt, a posta és a távbeszélő igénybevételének fontos szerepe van. Tehát a posta forgalma, legalább is bizonyos ideig, még hanyatló gazdasági irányzat mellett is fokozódhatik.

2. A másik, ugyancsak figyelemre érdemes tényező a posta üzletvitelében és annak irányításában rejlik. Nem áll módomban összehasonlítást tenni, de nyugodt lelkiismerettel állíthatom, hogy a posta egyike azoknak az állami üzemeknek, ahol haladó és fejlesztő szellem uralkodik, ahol soha sincs megállás, sőt minél inkább rosszabbodott a helyzet, annál fokozottabb volt a törekvés a forgalom és jövedelem szerzésére. Az évekig tartott gazdasági válság különösen az igazgatási szolgálatban működők munkáját hatványozta meg sokszorosan, mert, a megnyírbált személyzeti és anyagi lehetőségek mellett, itt kellett minden erőt kifejteni a szolgálat zavartalan menetének biztosítása, új forgalmi és munkaterületek felkutatása, a csökkenés lehető ellensúlyozása érdekében.

3. Van még egy harmadik említésre méltó körülmény is, ami a posta üzleti eredményeit az általános gazdasági iránymenettől eltérően módosíthatja. Itt a következőkre kívánok rámutatni:

Az államháztartásban már a szanálás kezdete óta merültek fel törekvések arra nézve, hogy egyes állami feladatokat miként lehetne a régi állapottal szemben olcsóbban, gyorsabban és célszerűbben megoldani, szóval racionalizálni. A posta jó hírnevének dicséretére válik, hogy a kormányzat több ilyen egyszerűsítés megoldásánál a postára gondolt. Kaptunk olyan munkaköröket is, amelyek a postaforgalommal nincsenek szoros összefüggésben, de munka- és bevételi többletet eredményeznek. Pl. a különféle pénzügyi értékcikkek árusítását, amiért forgalmas évben mintegy 1.5 millió P-t kaptunk, a gabonajegyek eladását kb. 600.000 P jutalék részesedéssel. A közalkalmazotti illetmények, nyugdíjak, rokkant ellátási díjak, dohánybeváltási árak posta útján való kifizetése, mind olyan intézkedések voltak, melyek az államnak más oldalon lényeges megtakarítást jelentettek, a postának pedig munkatöbbletet okoztak, egyes esetben minden ellenszolgáltatás nélkül.

Viszont pl. a gabonajegyek későbbi megszüntetése, a postai személyszállító autóbusz-járatoknak a MÁV kezelésébe történt átadása, a forgalmiadó-bélyegeknél az átalányozás miatti fokozatos megszüntetése folytán, több mint 1.3 millió P bevételkiesés állott elő, anélkül, hogy ezek a változások a munkaegységekkel kifejezett forgalmat módosították volna. Ezeket a munkákat ugyanis munkaegységekkel nem mérték.

I. TABLAZAT.

Költségvetési év	Összes munka- egység millió drb	A forgalom emelkedése 1924/25. évi- hez képest %-ban	R e n d e s		Jövedéki felesleg
			kiadás	bevétel	
e z e r p e n g ő b e n					
1924/25	287'4	—	63,092	69,269	6,177
1925/26	327'9	14'09	73,339	79,786	6,447
1926/27	374'4	30'28	77,118	84,951	7,833
1927/28	412'4	43'50	86,325	94,212	7,887
1928/29	445'6	55'07	95,948	103,584	7,636
1929/30	472'2	64'30	99,434	105,730	6,296
1930/31	444'2	54'56	99,884	108,405	8,521
1931/32	394'—	37'09	92,993	102,979	9,986
1932/33	354'2	23'24	82,723	94,216	11,493
1933/34	350'7	22'03	83,984	92,469	8,485
1934/35	355'7	23'76	82,361	91,786	9,425
1935/36	377'4	31'32	84,789	95,875	11,086
1936/37	399'8	39'11	87,726	101,024	13,298

A gazdasági leromlás, amely tulajdonképen az 1928/29. évi rendkívüli kemény tél után, a mezőgazdasági termények árának 1929-ben bekövetkezett erős csökkenése miatt kezdődött, 1930-ban teljes erejével világválsággá, mintegy második világháborúvá élesedett ki. Ennek romboló hatását mi, mint mezőgazdasági állam, többszörösen éreztük. Terményfeleslegeink értékesítése az áresés, valamint a többi európai államok elzárkózó, autarchikus törekvése miatt, nagy nehézségekbe ütközött.

Végre is az államnak kellett erőteljes eszközökkel közbelépnie. Ekkor született meg a gabonajegy, a boletta gondolata, amely jelentős pénzügyi áldozatokat kívánt. Ugyanekkor új állami bevételi forrásokról is gondoskodni kellett. Így többek között sor került egyes posta, táviró és távbeszélő díjtételek felemelésére, amelyek 1930 november 15-én léptek életbe. Ezt az emelést az akkori kormányjelentés azzal indokolja, hogy arra pénzügyi okokból volt szükség.

Az emelés, mint tudjuk, egyes viszonylatokban igen nagy arányú volt. Így a közönséges távolsági levélnél 16 fillérről 20 fillérre, vagyis 25%, az ajánlási díjnál 30 fillérről 50 fillérre, vagyis kb. 67%, a távirati szódijnál 7 fillérről 10 fillérre, azaz 43%, a budapesti helyi távbeszélgetésnél 12 fillérről 14 fillérre, vagyis 16%.

Az emelések célja a bevételek fokozása volt. Számításokat kellett végezni arra nézve, hogy e százalékos emelések a forgalmat előreláthatólag hány százalékkal fogják rontani és amellett mégis jelentősebb bevételi többletet hozni. E számításokra azonban a gyakorlati élet rácsáfolt. Abban az időben ugyanis a gazdasági romlás már minden termelési és üzleti ágban éreztette hatását. Ez és a díjszabás-emelések kétszeres okot szolgáltatott arra, hogy a közönség a posta igénybevételénél végtelékeny menő takarékossgát fejtsen ki. Az ajánlott levélről áttértek a közönséges levélre, a levélről a levelezőlapra. Távirat helyett levelet vagy levelezőlapot küldtek. Azonkívül számos esetről tudunk, hogyan és milyen eszközökkel igyekeztek a posta drágítását ellensúlyozni.

Az emelés időpontjától kezdve tehát a posta forgalmának és pénzügyi eredményeinek alakulását nem lehet a gazdasági élet menetével párhuzamba állítani, mert a másik, a forgalomra kedvezőtlenül ható tényező, a díjszabás-emelés, nagy eltolódást idézett elő.

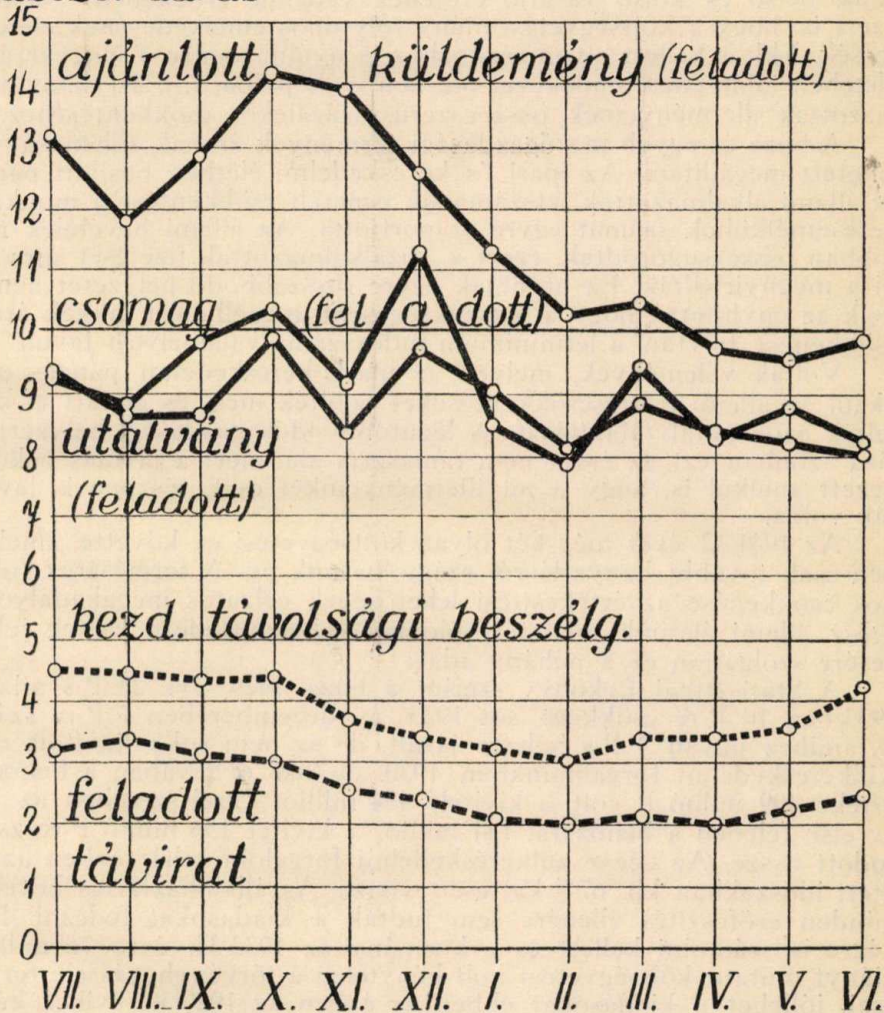
Az 1930/31. költségvetési évben $4\frac{1}{2}$ hónapig a régi, $7\frac{1}{2}$ hónapig a magasabb díjtételek voltak érvényben. Az évi forgalom darabszámában csökkenést mutatott, az évi összbevétel mégis 2·7 millió P-vel több volt az előző évinél. Valójában azonban az egész év a hanyatlás jegyében zajlott le, amit az is igazol, hogy azoknak a küldeményeknek, illetőleg szolgálatoknak darabszámában is csökkenés mutatkozott, amelyek díjtételei nem emeltettek fel, pl. a csomagoknál, helyközi beszélgetéseknél, amint ezt az alábbi kimutatás is igazolja.

Végeredményben a díjszabás-emelés pénzügyi hatása az volt, hogy az előző évi forgalommal szemben mutatkozott csökkenés miatti bevételkiesést pótolta, és azonkívül még 2·7 millióval több volt a bevétel, mint az előző évben. Ez az eredmény azonban az előzetes számításoknak és reményeknek messze alatta maradt.

Az 1931/32. évben azonban már mind forgalmilag, mind bevétel tekintetében, nagy visszaesés következett be. Ennek a költségvetési

II. TÁBLÁZAT.

Százezer darab

1930/31 költségv. év

évnél elejére esik a bankbetétek zárolása, a külföldi fizetési eszközök forgalmának megszigorítása. Ekkor voltunk kénytelenek a külföldi utalvány- és utánvételi forgalmat beszüntetni, ami magával hozta a külföldi csomagforgalom rohamos visszaesését is.

Az államháztartásban óriási erőfeszítéseket kellett kifejteni, pénzünk belső és külső vásárló erejének védelme érdekében, valamint azért is, hogy a költségvetési hiány folytonos emelkedésének eleje végtessék. Ekkor kellett olyan eszközökhöz is nyúlni, amire a magyar állam életében talán emberemlékezet óta nem volt példa, t. i. az állami alkalmazottak illetményeinek összegszerű, százalékos csökkentéséhez.

A búza és egyéb mezőgazdasági termények árának zuhanását nem lehetett megállítani. Az ipari és kereskedelmi életben beállott pangás, az állami alkalmazottak létszámának ismételt csökkentése a munka- és keresetnélküliek számát egyre szaporította. Az állami bevételek mind jobban összezsugorodtak, ezért a közalkalmazottak fizetését újra meg újra megnyirbálták. Ez utóbbiak egyre rosszabbodó helyzetét némileg csak az enyhítette, hogy a legszükségesebb megélhetési cikkek árának csökkenése folytán, a létminimum indexszáma valamelyest javult.

Voltak vélemények, melyek az ipari, kereskedelmi pangás egyik okául az állami fizetésescsökkentéseket jelölték meg, és emiatt is követelték azok hatálytalanítását. A legutóbbi idők gazdasági helyzetjavulása azonban ezt az érvet nem támasztja alá, mert a javulás bekövetkezett anélkül is, hogy a mi illetményeinket csak részben is javították volna.

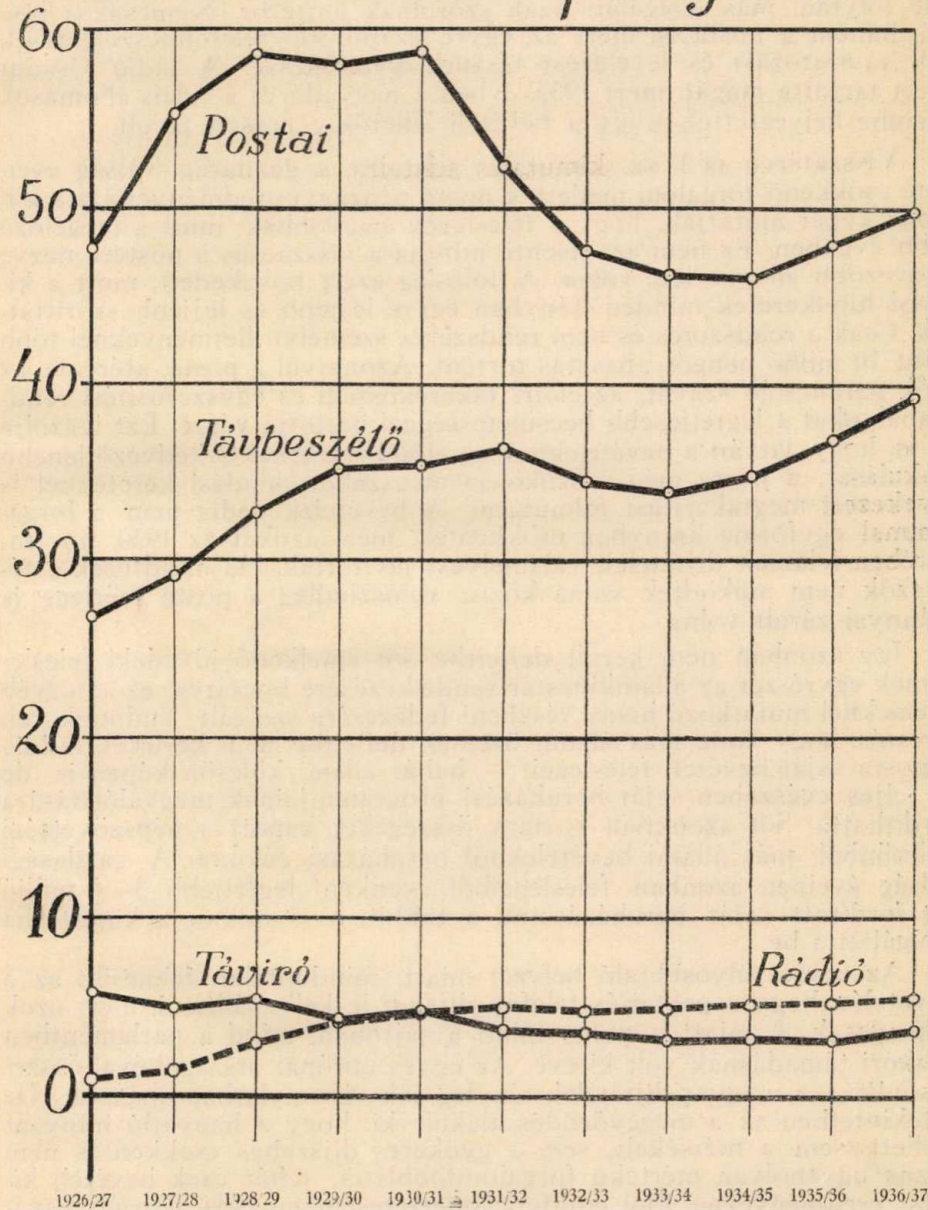
Az 1931/32. évet még két olyan költségvetési év követte, amelyekben csak további hanyatlásról számolhatunk be. A termésárak folytonos csökkenése az értékesítési lehetőségek célzatos megakadályozása egész állami életünk menetére ólomsúllyal nehezedett. Ennek jellemzésére szolgáljon ez a néhány adat:

A Statisztikai Évkönyv szerint a búza 1929. évi 23 P-s átlagára 1933-ban 10 P-re csökkent, sőt 1933. év decemberében 7 P-re szállott le, amihez ugyan 3 P-s boletta járult, de az nem sokat javított rajta. Külkereskedelmi forgalmunkban 1930. év első 6 havában a behozatal értéke 409 millió P volt, a kivitelé 454 millió. Ezzel szemben az 1933. év első felében a behozatal 144 millió, a kivitel 156 millió P-re zsugorodott össze. Az egész külkereskedelmi forgalom tehát ebben az említett időszakban kb. 67%-kal esett vissza. Az államháztartás bevételei, minden erőfeszítés ellenére sem tudták a kiadásokat fedezni. Ezzel végre is számolni kellett és a kormány az 1933/34. évre 76 millió P hiányt mutató költségvetést volt kénytelen a törvényhozás elé terjeszteni, jóllehet a kiadásokat ebben az évben az 1929/30. évihez képest már 255 millió pengővel apasztva irányozta elő.

Ezekben az években a posta részéről is hiába való volt minden erőfeszítés, forgalmunk további csökkenését nem tudtuk megállítani. E súlyos időket még legkevésbé a távbeszélő és a rádió érezte meg, amint ezt a III. kimutatásból láthatjuk. A távbeszélőnél, bár a távolsági beszélgetések száma erősen apadt, az össztávbeszélő bevételben mégis csak kisebb arányú csökkenés mutatkozott, az előfizetői állomások számában azonban lényeges visszaesés nem következett be.

Ezeknek több oka lehet: A távbeszélőnél talán az idők haladása, a modernizálás, talán az ideges, hajszolt élet, de nem utolsó sorban

III. TABLAZAT.

Bevétel millió pengőben.

az is, hogy a távbeszélőnél több mellékdíjban mérséklés történt, sőt 1934. márciusában a 120 P-s budapesti és 48 P-s vidéki belépési díjat 20, illetőleg 8 P-re szállítottuk le.

Kétségtelen azonban az is, hogy a távbeszélő fokozott igénybevétele folytán, más szolgálati ágak szorulnak háttérbe. Nemcsak a táviró, hanem a posta is, mert az egyre szaporodó telefonbeszélgetések sok táviratozást és levelezést tesznek fölöslegessé. A rádió viszont azért tartotta magát, mert 1933. évben a nagyadó és a relais állomások üzembe helyezettek s így a bevételi lehetőség erősen javult.

Visszatérve az I. sz. kimutatás adataira, a gazdasági válság éveiben, csökkenő forgalom mellett, a posta pénzügyi eredményei azt a különös képet mutatják, hogy a feleslegek nagyobbak, mint a megelőző jobb években. Ez nem azt jelenti, mintha a visszaesés a postára nézve kedvezőbb állapot lett volna. A fölösleg azért növekedett, mert a kiadási hitelkeretek minden irányban egyre lejjebb és lejjebb szorítottak. Csak a rendszeres és nem rendszeres személyi illetményeknél több mint 10 millió pengős apasztás történt. Azonkívül a posta, átérezve az idők parancsoló szavát, az előírt takarékosági és egyszerűsítési rendszabályokat a legteljesebb becsületességgel hajtotta végre. Ezt igazolja az is, hogy, látván a bevételeknek az előirányozottnál is kedvezőtlenebb alakulását, a posta még a szűkösen megszabott kiadási kereteken is igyekezett megtakarítást felmutatni. A bevételek pedig nem a forgalommal egyforma arányban csökkentek, mert azokat az 1930. novemberében felemelt díjtételek valamelyest javították. Ha mind ezek a tényezők nem működtek volna közre, valószínűleg a posta mérlege is hiánnyal zárult volna.

Igy azonban nem került deficitbe, sőt emelkedő jövedéki feleslegeinek egyrészét az államkincstár rendelkezésére bocsátva, ez az ügynél üzemeknél mutatkozó hiány részbeni fedezésére szolgált. Tudnunk kell ugyanis, hogy amíg más állami üzemek deficitbe nem kerültek, addig a posta saját bevételi feleslegeit — habár állami kölcsön képen is, de — teljes egészében saját beruházási programjainak megvalósítására fordíthatta. Sőt azonkívül is nagy összegeket kapott a népszövetségi kölcsönből, más állami bevételekből beruházási célokra. A gazdasági válság éveiben azonban feleslegeiből évenként legfeljebb 3—4 millió P-t fordított saját beruházásaira, a többit, 6—7 milliót a kincstárba szolgáltatta be.

Az egyre súlyosbodó helyzet miatt, minduntalan felmerült az a követelés, hogy a postai és telefon díjakat le kell szállítani, mert azok túl magasak. E miatt a posta mind a sajtóban, mind a parlamentben gyakori támadásnak volt kitéve. Az egyes európai országokéval összehasonlítva, a magyar díjtételek tényleg sok viszonylatban magasak. De e tekintetben az a megjóződés alakult ki, hogy a hanyatló irányzat mellett sem a mérséklés, sem a gyökeres díjszabás csökkentés nem hozna ugyanolyan mértékű forgalomtöbbletet, tehát csak bevételi kiesést eredményezne. Elöl említett ismertetésemben 1934. február havában magam is ennek a véleménynek adtam kifejezést. Merészség volna azt állítani, hogy innen eredt, de mindenestre érdekes a véleményhasonlatosság azzal a közleménnyel, amely az egyik német postai szaklap 1934. évi 39. számában, illetőleg lefordítva, a Magyar Posta 1934

novemberi számában — tehát 9 hónap mulva — jelent meg a követelő szöveggel:

„A kölni kereskedelmi és iparkamara a birodalmi német postától a díjak újabb mérséklését kérte. E kérelmet a német postaminiszter elutasította. A határozat indokolása szerint, a német posta ma sok olyan terhet kénytelen vállalni, amelyet a háború előtt nem ismert. Pl. milliókat kell feleslegeiből az államkincstárnak beszoáltatnia, továbbá a postakocsik vontatásáért állandóan emelkedő összeget kénytelen évenként az államvasútnak fizetni, amely szolgáltatást eddig a német vasút is díjmentesen teljesített. De a legkisebb díjmérséklés is jelentős jövedelemkiesést jelentene, melyet a várható forgalomemelkedés nem pótolna. Így pl. a levél-díjszabás minden 1 pfennig mérséklése 20 millió márka jövedelem kiesést jelent. A legutolsó díjszabás-mérséklés 170 millió márka jövedelem csökkenést okozott.“ Ez az egész szöveg annyira ismerős és illik a magyar viszonyokra is.

Ha az első táblázatot figyeljük, még azt látjuk, hogy a munkaegységekben kifejezett forgalom csökkenésének mélypontja az 1933/34. évre esik. A bevételi hanyatlás mégis 1934/35. évben volt a legalacsonyabb. A forgalmi adatokat tekintve, az 1934—1935. évben a csökkenő irányzat tényleg alább hagyott, sőt a javulásnak egyes halvány árnyékai jelentkeztek. Hogy a bevételekben még sem értük el az előző évi eredményt sem, annak az volt az oka, hogy ebben az évben esett ki teljesen a gabonajegy eladási jutalék, a személyszállító autóbusz bevétel, ami tehát bizonyos eltolódást idézett elő.

A két utolsó év már a gazdasági javulás jegyében folyt le, értve alatta elsősorban azt, hogy a kormányzatnak a még mindig erősen kötött devizakorlátozások ellenére is sikerült a nemzetközi elzárkózást áttörnie, termelvényeinkkel egyre erőteljesebben veszünk részt az európai piacokon. Másrészt az is bizonyos, hogy a világbéke jelszavának hangoztatása ellenére a majdnem minden világrészben felkavart puskaporos légkör és hangulat a gazdasági háborút más irányba terelte, illetőleg abban újabb átcsoportosításokat okozott.

De nem marad hatástalan az a propaganda tevékenység sem, amelyet a posta szolgálati ágainak ismertetése és azok minél fokozottabb igénybevétele érdekében a nehéz években megkezdtünk és azóta is folytatunk. Azonban a leghatásosabb propagandával is csak fél eredményt lehet elérni akkor, ha a közönség által állandóan kifogásolt magas díjtételekben enyhítés nem történik. A posta, az ő gyors és pontos munkateljesítményével nemcsak bent, hanem külföldön is jó hírnevet szerzett magának. Egyedüli támadási felület a posta egyes viszonylatokban való drágasága. Ezt, nézetem szerint, előbb-utóbb orvosolni kell. A hanyatlás idején orvoslásról nem lehetett szó. Viszont a mostani években, amikor a bevételek az előirányzatnál is kedvezőbben alakulnak, megvolna rá a lehetőség, ha még pénzügyi áldozattal járna is. A posta emelkedő jövedéki feleslege erre módot nyujtana, még abban az esetben is, ha fizetéscsökkentésünk bizonyos hányadát az egyre tartó drágaság miatt vissza kapnánk, ami szintén nem késhetik sokáig.

Erős meggyőződésem, hogy a posta aktivitása, ha a nehéz években megálltuk helyünket, ezután is szilárdan megmarad nemcsak pénzügyileg, hanem a szolgálat fejlesztése, tökéletesítése tekintetében is.

Nem kell beszélnem a technikai haladás kapcsán felmerülő lehető-

ségekről, a távbeszélő, a rádió, a távolbalátás újabb és újabb problémáiról, amelyek a munkaterületet egyre szélesbbitik. Az is kétségtelen, hogy a lakosság számához viszonyítva sem a távbeszélő, sem a rádió előfizetők tekintetében még nem értük el a telítettséget.

Ma is, de még a jövőben is sok feladat vár a postára. Ilyenek pl. a közúti szállításnak, a kézbesítésnek a kor szelleme által megkívánt megfelelőbb tökéletesítése, a csomagforgalomnak a postára nézve kedvezőbb rendezése. Legújabban felmerült pl. az a kérdés is, hogy miután a budapesti egységes helyi távbeszélő hálózatba a környék mintegy 38 községét és városát bekapcsoltuk (ezek lakossága a 463.000-et meghaladja), fennmaradjon-e a közel félmillió lakosság részére a távíró, csomag és levélpostai távolsági díjszabás?

Teljesen helytálló az a felfogás is, hogy a posta propaganda tevékenységét tovább kell fejleszteni. De szerintem ennek a tevékenységnek nemcsak arra kellene szorítkoznia, hogy a különböző szolgálati ágakat ismertetve, a közönséget a posta minél hathatósabb igénybevételére serkentsük, hanem többek között és nem utolsósorban arra is, miként kell a postát helyesen, célszerűen, pénzbeli károsodás nélkül igénybe venni. Nehéz volna, de érdekes volna megállapítani, hogy a posta 100 millió bevételének hány százalékát teszi ki az az összeg, melyet a közönség a postának ajándékoz a küldemények túldíjazása, az olcsóbb lehetőségek ki nem használása, a szabályok nem ismerése következtében. Igaz, hogy ezzel magunk ellen beszélünk, de ilyen ajándéokra a postának nincs szüksége. Ez a népszerűsítés a magasabb célú, a közönség érdekét erősen szolgáló, igazi propaganda volna.

Mélyen tisztelt hallgatóim! Az itt előadottakból azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a posta a gazdasági élet vérkeringésében a javulás vagy visszaesés irányát követi ugyan, de saját maga is élő, dolgozó, előre haladni akaró szerv. Az állami élet gépezetének tehát nem csupán egy mozgó kereke, amelynek mozgását a többi kerék haladása szabja meg, hanem annál valamivel több. Én hiszek a posta további fejlődésében, a mainál is szebb, dicsőbb jövőjében. Adja Isten, hogy úgy legyen!

Amikor még nem volt „S. O. S.“

Marconi halála óta sok érdekes adatot írtak már meg a lapok a nagy olasz föltaláló életéről és munkásságáról; de még mindig van mondanivaló róla főként abból az időből, midőn találmányai még a kezdet nehézségeivel küzdöttek.

Marconi nemcsak nagy föltaláló, hanem kitünő szervező is volt, mindjárt első sikeres kísérletei után megszervezte Angliában a „Marconi Wireless Telegraph Company“ nevű vállalatot s utána hamarosan más államokban is az ehhez hasonló társaságokat, hogy találmányának minél nagyobb elterjedést biztosítson.

Csak két nagy nemzet tartózkodott

magáéva tenni az olasz találmányt: Franciaország és Németország! Németország féltékeny volt a maga fejlett technikai és tudományos felkészültségére s a drótnélküli távítás terén is önállóan és függetlenül akart érvényesülni, Slaby Adolf német fizikus átvette ugyan Marconi ismertté vált alapvető elméletét, de olyan rádiótelegráf-készüléket szerkesztett, mely sok tekintetben különbözött Marconi találmányától. Vilmos császár személyesen érdeklődött Slaby találmánya iránt. Egy másik német tudós, az olasz eredetű Arco György gróf társult Slaby-val s ketten megalkották a Slaby—Arco-társaságot. Né-

metország ekkor már elmondhatta magáról, hogy megteremtette a német rádiótelegráf-rendszert!

Ami pedig Franciaországot illeti, nos: féltékenyebb volt még Németországnál is a maga tudományos hírnevére, noha a műszaki találmányok terén határozottan mögötte maradt Német- vagy Olaszországnak. Egy osztrák származású francia mérnök: **Victor Pop** megalapította a „Société Française des Télégraphes sans fils” nevű vállalatot s nagyszabású, szinte fantasztikus tervét bemutatta a francia postajgazgatóságnak. E terv szerint földalatti távírvonalat kellett volna építeni, mely a Sahara-sivatag alatt haladt volna végig. E grandiózus terv vége az lett, hogy a jobb sorsra méltó társaság 1904-ben kimondotta a — csődöt, amint az előre látható volt. Készülékeit lefoglalták, s ekkor kiderült, hogy azok a Slaby—Arco-féle készülékek kezdetleges utánezatai voltak.

Az angol társaság Marconi-féle drótnélküli távírókészülékei összehasonlíthatatlanul tökéletesebben működtek. Marconi, hogy az erőszakolt német versengéssel sikeresen szembeszállhasson, a saját állomásainak szigorúan megtiltotta az együttműködést az olyan állomásokkal, melyek más rendszerű készülékkel voltak felszerelve. Marconinak ez az intézkedése nagy megütközést keltett clannyrira, hogy Franciaország kezdeményezésére 1903-ban nemzetközi konferencia ült össze Berlinben, hogy a drótnélküli távírószolgálatban egységes szabályokat alkosson. Ez a konferencia azonban hamarosan véget ért, mert egységes megállapodásra jutni nem tudott. Egy újabb konferencia azonban már sikeresebb munkát végzett 1906-ban, s hatá-

rozatilag kimondotta, hogy: „a tengerpartokon és a hajókon működő drótnélküli távíróállomások kötelesek egymás közt rádiótelegramokat váltani tekintet nélkül arra, hogy milyen rendszerű készülékkel vannak felszerelve”.

Időközben azonban a Marconi-társaság készülékei az egész világon döntő sikereket értek el. Marconi rendszere háborúban az orosz—japán háború idején: 1905 május 27-én szerepelt először. A japán flotta zöme Port Arthurtól hatvan kilométernyi távolságban állomásozott biztonságban. Egy földerítő japán hajó Marconi-féle rendszer segítségével közvetítette az utasításokat ehhez a flottához, mely azután a kapott parancs értelmében járt el: pontosan beérkezett a megjelölt helyre s megvívta a nevezetes csuzimai ütközetet, mely — mint ismeretes — a japán hadiflotta fényes győzelmével s az orosz flotta megsemmisítésével végződött.

Hajókatasztrófánál 1909 január 23-án jutott szerep Marconi nagyszerű találmányának, mégpedig a „Republic” és a „Florida” nevű óceánjáró hajók összeköttetése alkalmával.

Londonban 1912-ben ötvennégy állam képviselőjében ült össze az a konferencia, melyben kimondották, hogy valamennyi szárazföldi, vagy a hajókon működő drótnélküli távíróállomások kötelesek egymással üzenetet váltani. Ugyanekkor állapították meg a segítséget kérő, nevezetes „S. O. S.” vészjelet. Azóta a Marconi-féle rendszer az egész világot meghódította, 1920 június 15-én pedig a Chemsford mellett működő rádió-állomásról kisugározták az első rádióhangversenyt...

Cs—y K.

Érdekes kérdések.

Questions intéressantes

Ujabb pályatételeink:

13.

Milyen módon volna lehetséges a levélpostai küldemények feladásánál a készpénzben befolyt díjnak a mainál hatékonyabb ellenőrzése?

14.

Milyen új propaganda ötletekkel, illetőleg rajzokkal lehetne a távbeszélő és rádió szolgálatot népszerűsíteni?

A pályázaton a magyar posta személyzetének minden egyes tagja részt vehet. A pályamű legfeljebb 3 gépirásos ívoldalra terjedhet.

A pályázati határidő 1938 január 20.

A pályamunkán a szerző nevét nem szabad feltüntetni, s azt a szerző nevét tartalmazó külön borítékba zárt, lepecsételt jelíges levél kíséretében kell a Magyar Posta szerkesztősége részére feladni. A jelíges leveleket csak abban az esetben bontják fel, ha a szerző a munkáért jutalomdíjat kap, amelynek összege 50 P lesz, vagy legalább is dicséretben részesült. Ellenkező esetben a szerző nevét tartalmazó levelet megsemmisítik s így a szerző neve ismeretlen marad.

A legjobbnak talált pályamű tárgyához képest, esetleg a Magyar Postában, illetőleg a Műszaki Közleményekben megjelenik.

A pályázaton a Magyar Posta, illetőleg a Műszaki Közlemények szerkesztő bizottságának tagjai, továbbá a postavezérigazgatóság ügyosztályvezetői, — akik a bírálatra lesznek hivatva, — nem fognak résztvenni.

Pályázati eredmények:

Az 1937. évi 6. számban közölt 9. számú pályatétel:

42 P utánvétellel terhelt ajánlott levelet — miután címzett az utánvételi összeg egy részét kifizette — a kézbesítő — szabályellenesen — az átvétel nyugtázása előtt ad át a címzettnek. A címzett a levelet felbontja és azon a címen, hogy tartalma őt nem érdekli, illetőleg a feladó azzal őt be akarta csapni, a küldemény forma szerinti átvételét megtagadja, sőt a részben már kiegyenlített utánvételi összeg visszafizetését is követeli. Kérdés, mi lesz a hivatal helyes eljárása?

A beérkezett pályaművek közül az „Utánvétel“ jelígejű mű volt a legjobb. Szerzője dr. Fülöp Kálmán Tibor m. kir. posta s. titkár ügyész (Postavezérigazgatóság IV/5. ü. o.), jogilag kellően megindokolva, helyesen oldotta meg a kérdést s ezért 50 P jutalomban részesült.

Helyes indokolással jól oldotta meg a kérdést a „Curriculum“ jelígejű mű szerzője: Dely József felsődobszai postamester, aki dicséretben részesült.

A pályadíjnyertes munka, amelyet a szerkesztő bizottság közlésre méltónak ítélt a következő:

A felvetett kérdés egy szabályellenes eljárás eredménye, amelyre a Postaüzleti Szabályzat közvetlenül nem tartalmaz rendelkezést. Megoldásánál tehát az utánvétellel terhelt ajánlott levélnek a postán való szállításával a posta, a feladó és a címzett között létrejött jogügylet természetéből kell kiindulni, majd meg kell állapítani azt a jogi helyzetet, amelyet a kéz-

besítő szabályellenes eljárása teremtett s végül, a Postaüzleti Szabályzat rendelkezéseire — s kiegészítő jogforrásként — az általános magánjog, illetőleg a kereskedelmi jog rendelkezéseire figyelemmel, alkalmazni kell e szabálytalan eljárás joghatásait.

Valamely küldeménynek a postára való feladásával lényegében egy harmadik személy javára kötött szerződés (*contractus in favorem tertii*) jön létre. Nevezetesen a feladó kívánságára, a megállapított díj ellenében, a posta arra vállal kötelezettséget, hogy a küldeményt a címzettnek kézbesíti. A Postaüzleti Szabályzat szerint a küldemény felett a feladó rendelkezési jogát mindaddig nem veszíti el, míg azt a címzett át nem veszi, vagyis míg a küldeményt a címzettnek a posta nem kézbesíti. A küldemény kézbesítéskor joga nyílik a címzettnek arra, hogy a küldeményátvételt megtagadja. Ha azonban a küldeményt elfogadta, az ügylet teljesedésbe megy, a feladó elveszti a küldemény feletti rendelkezési jogát, az a címzettre száll át és a posta a kötelemből szabadul. A már kézbesített küldeményeket a posta általában nem, csak a Postaüzleti Szabályzat 73. §-ában felsorolt esetekben veszi vissza.

Adott esetben a posta és a feladó között még egy szerződés, egy megbízási szerződés jött létre, amelynek értelmében, a megállapított díj ellenében, a posta arra vállal kötelezettséget, hogy a feladott küldeményt csak abban az esetben kézbesíti a címzettnek, ha az a feladó által meghatározott utánvételi összeget a postának megfizeti. A Postaüzleti Szabályzat 75. §-ában foglalt rendelkezésekből folyóan, a címzett a küldemény kézbesítéskor köteles az utánvételi összeget megfizetni, ha a küldemény az utánvételi összeg beszedése nélkül kézbesítettet, köteles a címzett a posta kívánságára az utánvételi összeget, illetőleg a be nem szedett részét utólag kiegyenlíteni. A címzett tehát ez esetben is a kézbesítéssel rendelkezési jogot nyer a küldemény felett; az utánvételi összeg be nem szedése nem ad jogot a postának arra, hogy a küldeményt a címzettől visszakívánja, hanem ez a körülmény csupán arra jogosítja a postát, hogy a ki nem fizetett utánvételi összeget a címzettől követelje.

Az utánvételi ügylet hátterében — e két ügyleten felül — a feladó és a címzett között egy más ügylet — rendszerint adásvétel — áll. Nevezetesen a feladó az utánvételes küldeménnyel bizonyos értéket, szolgáltatást nyújt a címzettnek, amelynek ellenértéke az utánvételi összeg. Ennek az ügyletnek tartalma a postára nem vonatkozik, erről a posta tudomást nem vesz, e tekintetben a posta a felekkel jogviszonyba nem kerül. Nincs megengedve az, hogy a címzett a küldeményt az utánvételi összeg kifizetése előtt felbontsa s a küldemény tartalma alapján határozzon annak elfogadása, vagy visszautasítása tekintetében. A posta nem vállalkozik arra, hogy az utánvétellel terhelt küldeményt a címzettnek kézbesítse, majd azt felbontás után visszavegye attól függően, hogy a címzett megítélése szerint a feladó eleget tett-e a címzett és a feladó között létrejött szerződésben foglalt kötelezettségeknek. E tekintetben felmerülő jogviták kizárólag a címzett és a feladó közötti jogviszonyba tartozó kérdések, amelybe a posta be nem vonható. A címzettnek tehát a küldemény elfogadása vagy visszautasítása iránt a küldemény kézbesítése, a küldemény tartalmának a megismerése előtt kell nyilatkoznia.

Ebből folyóan, ha a címzett a küldeményt már átvette, tartalmát megállapította, azon a címen, hogy tartalma őt nem érdekli, illetőleg a feladó

öt becsapta, a küldeményt nem adhatja vissza a postának s az utánvételi összeg megfizetését nem tagadhatja meg.

Ilyen jogi helyzet mellett az a kérdés, hogy abban az esetben is köteles-e a címzett az utánvételi összeget megfizetni, ha a küldemény tényleges átadása megtörtént, a küldemény tartalmát a címzett megismerte, azonban a küldemény forma szerinti átvételét, a kézbesítés elismerését megtagadta?

A kérdés eldöntésénél a címzettnek az utánvételi eljárás során elfoglalt joghelyzetéből indulok ki. Fentebb már kifejtettem, hogy a címzett a postával szemben a küldemény átvétele után nem hivatkozhatik arra és nem követelheti a kifizetett utánvételi összeget vissza azért, mert a küldemény tartalma őt nem érdekli, azzal őt a feladó be akarta csapni. Nem változtat e megállapításon az a ténykörülmeny sem, hogy a kérdéses küldeményt a kézbesítő szabályellenesen kézbesítette, mert a kézbesítő mulasztása és a küldemény átvétele folytán a címzetre, a címzett és a feladó közötti jogviszonyból esetleg háramló kár között okozati összefüggés nincs. A címzett kára ugyanis abban az esetben is bekövetkezett volna, ha a kézbesítő a küldeményt szabályszerűen kézbesíti s kárának a megtérítését ilyen körülmények között is a címzett csak a feladótól követelhetné volna.

Levonva a kifejtettekéből a következtetést, a küldeménynek a címzett részére való átadásával és annak a címzett részéről történt felbontásával az ajánlott levél kézbesítettnek tekintendő, tehát a címzett — a Postaüzleti Szabályzat 75. §. 3. pontjában foglalt rendelkezésnek megfelelően — a még be nem szedett utánvételi összeget a postának megfizetni köteles.

Nem mond ellen a megállapításnak a Postaüzleti Szabályzat 71. §. 1. pontjának az a rendelkezése sem, hogy a könyvelt küldemény átvételét írásban kell elismerni.

Az írásbeliség kikötésének ugyanis a felek részéről kétféle célja lehet: vagy az, hogy az írás bizonyítékul szolgáljon (*verba volant scripta manent*); de lehet az is, hogy a nyilatkozat érvényességét tették függővé az írásbeliségtől. Utóbbi esetben, ha az átvételnek írásbeli elismerése nem jön létre, a kézbesítés semmis. Ehhez képest — az előbbi állapot helyreállításának lévén helye — a küldemény visszaveendő s a kifizetett utánvételi összeg visszaadandó. Az Üzletszabályzatban azonban nincs egyetlen olyan rendelkezés sem, amelyből arra lehetne következtetni, hogy az átvételnek írásban való elismerése ügyleti feltétel volna, tehát annak elmulasztása a kézbesítés semmisségét vonná maga után. Ebből pedig az következik, hogy a könyvelt küldemény átvételének írásbeli elismerése nem ügyleti feltétel, hanem kizárólag bizonyítékul szolgáló, postakezelési szempontból szükséges kikötés.

A Postaüzleti Szabályzat 71. §. 1. pontjának rendelkezése tehát úgy értelmezendő, hogyha a címzett a könyvelt küldemény átvételének az elismerését megtagadja, a küldeményt nem szabad kézbesíteni; ha azonban a küldemény a címzettnek átadatott s sértetlenül vissza nem vehető, az átvétel írásbeli elismerésének az elmaradása a kézbesítés megtörténtét nem érinti.

Felelve végül a feltett kérdésre, a hivatal helyes eljárása az lesz, hogy a beszedett utánvétel visszafizetését megtagadja s a be nem szedett összeg megfizetésére hívja fel a címzettet. Ha az összeget beszédni nem tudja, annak peres úton való behajtása végett felettes igazgatóságának tesz jelen-

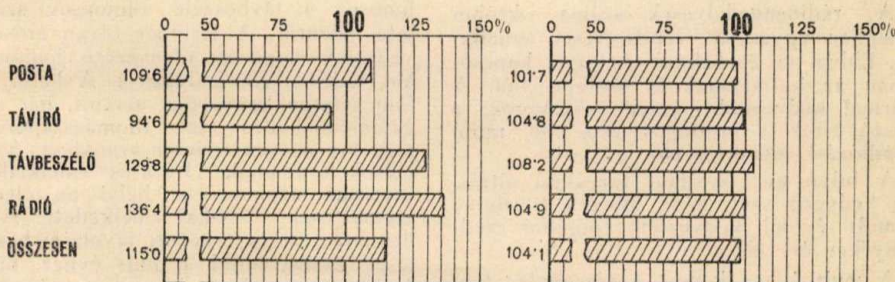
tést. Ha a címzettől bármely oknál fogva az összeg nem hajtható be, a kézbesítő anyagi felelősséggel nyomul előtérbe. Erre való tekintettel a hivatal jelentésében, a 88.586/1937. számú rendeletben foglaltaknak megfelelően, a kézbesítő szolgálati vétségének a megtorlása és az anyagi felelősség tárgyalása iránt is kér intézkedést. Ha pedig a címzett a hivatal felhívására a teljes utánvételi összeget megfizeti, a kézbesítő ellen szolgálati vétségének a megtorlása végett a hivatal saját hatáskörében is eljárhat.

Forgalom és munkaegységek.

Rovatvezető: Dr. Ruttner Béla m. kir. postatitkár

Az 1937. évi októberi munkaegységforgalom viszonyítva

az 1927—1936. évek havi átlagához 10 az 1936. évi októberi forgalomhoz, 1936. évi havi átlag = 100%, évi októberi forgalom = 100%.

A két diagramm a posta 1937. évi októberi forgalmát igen egyszerűen és áttekinthetően szemlélteti. A baloldali diagramm az októberi forgalmat az 1927—1936., tehát 10 év havi átlagához, a jobboldali a mult év októberi forgalomhoz viszonyítva mutatja be olymódon, hogy a 10 évi átlag, illetőleg a mult évi októberi forgalom 100%-ot képez. A f. évi októberi forgalom tehát a 10 évi átlaghoz viszonyítva a postánál 9.6, a távbeszélőnél 29.8, a rádiónál 36.4 és az összes forgalomnál 15.0%-kal magasabb, míg a táviróforgalom a 10 évi átlagos forgalomnak csak 94.6%-át képezte. Ugyanígy kell leolvasni a jobboldali diagrammot is.

1. Forgalom.

Tapasztalat szerint az októberi forgalom képviseli az évben a forgalom egyik csúspontját. Az erőteljes forgalomélénkülést több tényező idézi elő. Így a mezőgazdasági népesség ebben az időben — a termés értékesítése után — fizeti be az esedékes adókat és ekkor eszközli bevá-

sárlásait, a kereskedelmi forgalom a téli szükségletek beszerzése következtében élénkül, a kereskedők pedig már a karácsonyi ünnepek forgalmára készülnek fel.

Az élénkülést általánosan előmozdító körülményeken kívül vannak olyanok is, amelyek csak egyes küldemények forgalomemelkedését mozdítják elő. A közönséges levélpostai küldemények forgalma az üzleti levelezés, ismertető nyomtatványok, elsősorban azonban az októberben meginduló osztályorsójáték propaganda nyomtatványainak nagy tömegben való szétküldése következtében emelkedik; a hírlapforgalmat a kiadóhivatalok által feladott és a karácsonyi kedvezményeket is ismertető mutatószámok emelik, a befizetéseket és kifizetéseket pedig a terméserősítéssel kapcsolatos pénzforgalom, valamint az adóbefizetések élénkítik. Postai szempontból jelentős szerepet játszik a november hó 1-re eső Mindszent ünnepe is, amely rendkívüli esetektől eltekintve, október részére kettős, vagyis kéthavi kifizetéseket biztosít. Az illetmény utalványok kétszeres forgalma következté-

ben elsősorban ugyan a kifizetések darabszáma és összege emelkedik, a kifizetések nagyobb tömege azonban tapasztalat szerint mind az utalványbefizetések, mind a csekkbefizetések darabszámának és összegének emelkedését is maga után vonja.

A táviróforgalom a nyári hónapok csúcsforgalma után az őszi hónapokban fokozatosan visszaesik. Az októberi általános forgalomemelkedést előidéző körülmények a táviró forgalmára is kihatnak, rendszerint azonban — úgy mint ebben az évben is — a csökkenés megállásában jutnak csak kifejezésre.

A távbeszélőforgalom, a postaforgalomhoz hasonlóan, október hónapban szintén fellendül, a forgalomemelkedés azonban a beszélgetésenkénti díjszabású központoknak a hónap 16-tól a következő hónap 15-ig tartó számadási rendszere következtében részben az októberi, részben a novemberi forgalomban jelentkezik.

A rádióengedélyesek száma október hónapban ugyancsak rendszeresen emelkedik. Ebben az évszaknak és ezzel kapcsolatban az időjárásnak is szerepe van. A nyárinál kedvezőbb vételi viszonyok, a hosszú esték, a borongós, esős idő, mind a rádiózást mozdítja elő.

A folyó évi októberi forgalom általában kedvező volt, mert minden főüzletág a múlt évinél kedvezőbb forgalmi eredményeket ért el.

A múlt évhez képest a viszonylag legkisebb forgalomemelkedést a postai üzletág mutatja fel. A feladott és kézbesített ajánlott levélpostai küldemények, valamint a feladott értéklevelek kivételével ugyan minden postaküldemény forgalma emelkedett, ez az emelkedés azonban általában csak kisebb mértékű volt, úgy, hogy a postai üzletág általános forgalomemelkedése a többi főüzletág élénkülése alatt maradt. Az egyes küldemények kisebb forgalomélénkülésével ellentétben a postakárképzési betétek száma és összege igen nagy mértékben, 38,2, illetőleg 46,6%-kal emelkedett, míg a visszafizetések száma és összege ugyancsak feltűnő mértékben, 10,5, illetőleg 36,9%-kal csökkent. Ennek magyarázataként megjegyzem, hogy a postakárképzési forgalom a múlt év októberében már-már aggodalmat keltően alakult. A befizetések száma és összege a tapasztalat által is alátámasztott várt eredménnyel szemben jelentősen csökkent, míg a kifizetések összege olyannyira emelkedett, hogy a befizetések összegét jelentősen meg is haladta. Minthogy a forgalomnak ezt a feltűnően kedvezőtlen alakulását az egész országot érintő elemi csapás, vagy más hasonló körülmény nem

indokolta, lélektani okokra és pedig elsősorban az alaptalanul, de különösen a falusi lakosság körében futótűzként elterjedt pénzleértékelési (devalválási) hírekre gondoltunk. A f. évi októberi postatakarékpenztári forgalom a megszokott egészséges forgalmat mutatja és így a múlt évi forgalomhoz viszonyítva a befizetések száma és összege nagymértékben emelkedett, míg a visszafizetések száma és összege erősen csökkent.

A forgalomélénkülés a távirónál is érezte hatását, mert a szeptemberben megindult idényszerű csökkenés a feladónál megállott, a kézbesítésnél pedig a forgalom még emelkedett is. A múlt év októberéhez viszonyítva mind a feladott, mind a kézbesített táviratok darabszáma emelkedett, ami azért is jelentős, mert a múlt évi forgalom igen kedvező volt.

A távbeszélőforgalom a már negyedik éve tartó erőteljes fejlődést mutatja. Különösen a távbeszélő állomások szaporulata jelentős. A fejlődés olyan erősen érvényesül, hogy az idényszerű hullámzásokat teljesen elhomályosítja. A helyi forgalom szintén kedvezően alakult, bár a forgalomemelkedés az állomásszaporulattal még ma sincsen teljesen arányban. Az állomások számának 11,0%-os emelkedésével szemben ugyanis a helyi beszélgetések száma csak 7,9%-kal emelkedett. A kezdeményezett és érkezett távolsági beszélgetések száma mind a múlt évhez, mind a f. évi szeptember hónaphoz viszonyítva jelentősen élénkült. Az októberi forgalom még az augusztusi csúcsforgalmat is meghaladta, úgy, hogy ebben az évben — az eddigi tapasztalattól eltérőleg — nem az augusztusi, hanem az októberi forgalom képviseli a csúcsforgalmat. Ha figyelembe vesszük még azt is, hogy a budapesti egységes hálózat f. évi bővítése folytán a múlt évben még távolságiként folytatott beszélgetések egy jelentős hányada is helyi beszélgetéssé alakult át, az eredményt még kedvezőbbnek kell tekinteni. A forgalomélénkülést részben az állomásszaporulatnak, részben az I. díjvbeli beszélgetési díjszabás mérséklésének tulajdoníthatjuk. Feltétlenül jelentékeny szerepet játszik azonban az a forgalom átvándorlás is, amely a gondolatok írásbeli, posta és táviró útján történő kicserélésétől, a közvetlen érintkezést biztosító, gyors és kényelmes távbeszélő felé terelődik.

A rádióelőfizetők száma az előző évhez képest 17.665 engedéllyel, vagyis 4,95%-kal, a f. évi szeptemberéhez viszonyítva pedig 2.497-el, vagyis 0,67%-kal emelkedett.

I. Forgalom.*)

1. Posta.

Időszak	F e l a d á s											
	Közön- éges ¹⁾ levélpostai küldemények	Aján- lott	Érték- levelek	Kéz-, betét és sommas csomagok	Po-tautalványok ²⁾		Postafaragék befizetések		Csekkbefizetések			
					daráb- száma ezrekben	összege ezer P-ben	daráb- száma ezrekben	összege ezer P-ben	daráb- száma ezrekben	összege ezer P-ben		
	darábszáma ezrekben		ezrekben		ezrekben		ezrekben		ezrekben			
Az 1930. évben	422.671	15.862	661	11.362	10.653	725.039	717	47.902	18.092	2.271.763		
Az 1931. évben	370.509	11.817	575	10.145	10.156	670.278	494	40.336	16.322	1.934.881		
Az 1932. évben	351.739	9,288	484	8.744	9.251	565.574	416	32.782	15.094	1.659.372		
Az 1933. évben	346.512	7.974	465	8.584	8.870	553.521	576	41.654	16.200	1.573.012		
Az 1934. évben	413.180	7.487	424	8.791	9.304	594.449	781	55.874	17.984	1.611.906		
Az 1935. évben	410.595	7.771	415	8.793	9.731	644.332	912	65.344	18.928	1.706.911		
Az 1936. évben	435.933	7.565	438	9.343	9.984	676.889	1.038	75.126	20.545	1.889.945		
1935. XI.	34.120	611	38	798	798	56.354	73	5.145	1.783	181.427		
1936. XII.	40.033	599	34	1.029	890	58.049	70	5.594	1.786	162.444		
I.	33.993	667	33	684	800	44.433	101	7.047	1.673	132.558		
II.	33.692	762	33	661	814	64.744	103	7.015	1.663	142.432		
III.	39.078	617	34	737	764	40.979	90	5.377	1.471	127.111		
IV.	35.867	588	33	741	830	53.916	80	5.892	1.618	135.014		
V.	34.200	609	34	730	823	65.774	83	6.018	1.682	155.543		
VI.	31.239	562	32	683	742	42.071	78	7.001	1.565	140.170		
VII.	33.624	655	37	757	860	57.171	91	6.673	1.605	147.669		
VIII.	32.902	580	40	703	827	57.765	92	6.506	1.620	173.819		
IX.	39.484	628	41	835	815	57.348	89	6.526	1.676	169.327		
X.	40.526	686	42	906	940	74.015	76	5.278	2.041	191.110		
1935. XI.—1936. X. összcsen:	428.758	7.564	431	9.264	9.903	672.619	1.026	74.072	20.183	1.858.624		
1937. XI.	36.616	605	40	806	785	45.683	78	5.472	1.901	191.731		
XII.	44.399	606	39	1.101	962	73.800	77	6.350	2.030	183.433		
I.	36.142	652	36	704	804	47.212	101	7.627	1.819	147.081		
II.	33.769	613	34	701	795	55.323	102	6.728	1.706	155.222		
III.	45.197	612	37	845	847	56.360	98	6.140	1.703	147.904		
IV.	36.497	639	36	719	844	56.669	97	6.636	1.813	150.860		
V.	34.333	590	35	733	798	56.147	86	6.422	1.786	171.098		
VI.	35.344	631	36	789	831	59.819	97	7.011	1.793	161.981		
VII.	35.943	677	40	771	941	74.498	111	8.662	1.861	167.274		
VIII.	35.382	583	40	760	824	47.202	106	7.636	1.715	192.341		
IX.	40.394	665	40	850	833	60.212	101	7.631	1.771	173.848		
X.	41.111	658	41	916	949	75.479	105	7.740	2.132	197.725		
1936. XI.—1937. X. összcsen:	455.127	7.531	454	9.695	10.213	708.404	1.159	84.055	22.030	2.040.498		
1936. I.—X.	354.605	6.354	359	7.437	8.215	558.216	883	63.333	16.614	1.514.753		
1937. I.—X.	374.112	6.320	375	7.788	8.466	588.921	1.004	72.233	18.099	1.665.334		
Összehasonlítások	1937. X. havában	szám- szerüleg	+ 585	- 28	- 1	+ 10	+ 9	+ 1.464	+ 29	+ 2.462	+ 91	+ 6.615
	1936. X. havához képest több (+) kevesebb (-)	%-ban	+ 1'4	- 4'1	- 2'4	+ 1'1	+ 1'0	+ 2'0	+ 38'2	+ 46'6	+ 4'5	+ 3'5
	1936. XI.—1937. X. időszakban	szám- szerüleg	+ 26.369	- 33	+ 23	+ 431	+ 310	+ 35.785	+ 133	+ 9.983	+ 1.847	+ 181.874
	1935. XI.—1936. X. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	%-ban	+ 6'1	- 0'4	+ 5'3	+ 4'7	+ 3'1	+ 5'3	+ 13'0	+ 13'5	+ 9'2	+ 9'8
	1937. I.—X. időszakban, 1936. I.—X. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	szá- n- szerüleg	+ 19.507	- 34	+ 16	+ 351	+ 251	+ 30.705	+ 121	+ 8.900	+ 1.485	+ 150.581
	%-ban	+ 5'5	- 0'5	+ 4'5	+ 4'7	+ 3'1	+ 5'5	+ 13'7	+ 14'1	+ 8'9	+ 9'9	

*) Az 1937. évi adatok ideiglenesek.

1) Hirlapokkal együtt.

2) Apostai pénzforgalomba bevont intézetek átutalásai nélkül.

(I. Forgalom.*)

1. Posta.

Időszak		K é z b e s i t é s																				
		Közön- séges ¹ levélpostai küldemények		Aján- lott érték- levelek		Kéz. bef. és sommás események		Postautalványok ²		Postafaharékfizetések		Csekk-kifizetések										
		darabszáma ezrekben		darab- száma ezrekben		összege ezer P-ben		darab- száma ezrekben		összege ezer P-ben		darab- száma ezrekben		összege ezer P-ben								
Az 1930. évben		425.761	16.794	726	12.390	10.577	719.870	376	20.852	3373	1.036.937											
Az 1931. évben		373.517	12.442	637	10.687	10.015	663.752	295	25.646	3275	967.490											
Az 1932. évben		353.134	9.739	536	8.968	9.241	570.104	236	18.316	3259	785.987											
Az 1933. évben		345.768	8.172	506	8.776	8.938	555.883	280	21.472	3373	698.973											
Az 1934. évben		416.554	7.653	481	8.890	9.356	595.623	367	28.707	3223	658.994											
Az 1935. évben		412.321	7.790	471	8.814	9.775	645.247	462	37.928	3399	662.144											
Az 1936. évben		440.026	7.653	455	9.373	10.026	678.059	543	44.507	3.525	684.812											
1935.	XI.	34.264	604	40	804	805	58.131	39	3.048	275	58.363											
	XII.	40.201	604	38	1.029	892	57.488	43	3.343	325	59.488											
1936.	I.	34.112	685	36	679	820	46.579	39	3.036	286	42.304											
	II.	33.807	762	34	666	812	64.399	38	2.776	287	63.834											
	III.	39.181	630	35	727	771	41.619	48	3.544	268	37.070											
	IV.	35.994	592	34	747	844	54.185	46	3.356	298	55.970											
	V.	34.326	622	35	733	816	62.665	47	3.462	282	65.307											
	VI.	31.351	552	33	696	752	43.501	46	3.646	278	47.844											
	VII.	34.766	658	37	756	860	57.707	44	3.424	293	57.821											
	VIII.	33.023	586	41	702	824	58.059	44	3.567	259	55.286											
	IX.	39.610	627	41	832	819	58.652	47	4.022	286	55.880											
	X.	40.656	717	44	915	954	76.245	57	6.265	356	77.664											
1935. XI.—1936. X. összesen:		431.291	7.639	448	9.286	9.969	679.225	538	43.489	3.493	676.831											
1936.	XI.	36.750	603	42	808	771	44.473	42	3.495	254	46.767											
	XII.	44.561	619	42	1.113	977	75.688	47	3.935	378	79.044											
1937.	I.	36.268	660	38	711	798	45.948	42	3.600	290	42.817											
	II.	33.884	610	35	706	798	55.489	39	3.047	281	53.135											
	III.	45.316	631	38	845	858	57.294	52	3.827	323	55.685											
	IV.	36.626	644	37	706	842	57.650	47	3.926	320	60.967											
	V.	34.459	577	36	736	799	56.339	52	3.974	283	54.115											
	VI.	35.471	632	38	780	835	59.198	49	4.068	332	67.684											
	VII.	37.164	692	42	783	965	77.477	49	4.751	379	77.978											
	VIII.	35.512	600	43	746	821	46.906	50	4.172	263	50.655											
	IX.	40.523	657	43	849	838	60.741	51	4.629	302	64.676											
	X.	41.243	683	45	922	970	77.770	51	4.582	381	83.461											
1936. XI.—1937. X. összesen:		457.777	7.608	479	9.705	10.272	714.973	571	43.006	3.786	736.984											
1936. I.—X.		356.826	6.431	370	7.453	8.272	563.606	456	37.098	2.893	558.980											
1937. I.—X		376.466	6.386	395	7.784	8.524	594.812	482	40.576	3.154	611.173											
Összehasonlítások	1937. X. havában	szám- szerüleg	+	587	-	34	+	1	+	7	+	16	+	1.525	-	6	-	1.683	+	25	+	5.797
	1936. X. havához képest több (+) kevesebb (-)		0/0-ban	+	1'4	-	4'7	+	2'3	+	0'8	+	1'7	+	2'0	-	10'5	-	26'9	+	7'0	+
	1936. XI.—1937. X. időszakban	szám- szerüleg	+	26.486	-	31	+	31	+	419	+	303	+	35.748	+	33	+	4.517	+	29.3	+	60.153
	1935. XI.—1936. X. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)		0/0-ban	+	6'1	-	0'4	+	6'9	+	4'5	+	3'0	+	5'3	+	6'1	+	10'4	+	8'4	+
	1937. I.—X, idő- szakban 1936. I.—X, időszakhoz	szám- szerüleg	+	19.640	-	45	+	25	+	331	+	252	+	31.206	+	26	+	3.478	+	61	+	52.193
	képest több (+) kevesebb (-)		0/0-ban	+	5'5	-	0'7	+	6'8	+	4'4	+	3'0	+	5'5	+	5'7	+	9'4	+	9'0	+

* Az 1937. évi adatok ideiglenesek.

1 Hírlapokkal együtt.

2) A postai pénzforgalomba bevont intézetek átutalásai nélkül.

I. Forgalom.*)
2. Táviró. 3 Távbeszélő.

Időszak	Táviró		T á v t e s z é l ő									
	Fel- adott	Kézbe- sített	Állomások száma ¹⁾					Közvet- len ösz- szeköt- tetése k száma	Számlált helyi beszélge- tések száma ezrekben			
			táviratok darabszáma ezrekben	a bpesti egység- háló- zatban	a fatur- és 20- nál több	a 200-nál keve- sebb	—		—	bpesti egység- háló- zatban	vidék- ken	ösz- szcsen
Az 1930. évben	3.404	3.715	46 601	—	35.618	82.219	2.212	103.890	—	103.890		
Az 1931. évben	2.599	3.253	47.095	—	33.840	80.935	2.376	106.946	14.189	121.135		
Az 1932. évben	2.066	2.735	46.884	—	32.415	79.299	2.196	107.564	13.867	121.431		
Az 1933. évben	1.894	2.576	47.962	—	31.109	79.071	2.207	107.146	12.801	119.947		
Az 1934. évben	1.873	2.557	53.338	—	34.354	87.692	2.303	111.898	11.911	123.809		
Az 1935. évben	1.903	2.573	58.339	15.088	18.723	92.150	1.734	121.980	12.944	134.924		
Az 1936. évben	2) 1.947	2.607	63.537	16.699	22.218	102.454	2.155	127.880	14.255	142.135		
1935	XI.	154	212	57.743	15.056	18.766	91.565	1.732	11.244	1.190	12.434	
	XII.	153	213	58.339	15.088	18.723	92.150	1.734	10.801	1.141	11.942	
1936.	I.	127	184	58.819	15.137	18.700	92.656	1.732	10.326	1.102	11.428	
	II.	130	184	59.222	15.234	18.737	93.193	1.730	10.935	1.129	12.064	
	III.	137	196	59.698	15.287	18.895	93.880	1.752	10.300	1.042	11.342	
	IV.	134	191	60.095	15.608	18.879	94.582	1.752	10.834	1.117	11.951	
	V.	157	219	60.351	15.703	19.541	95.600	1.755	11.348	1.174	12.522	
	VI.	174	227	60.931	15.855	19.709	96.495	1.765	11.072	1.152	12.224	
	VII.	185	241	61.094	15.957	20.041	97.092	1.772	10.595	1.234	11.829	
	VIII.	198	254	61.138	15.990	20.254	97.382	1.743	9.292	1.218	10.510	
	IX.	182	238	61.663	16.168	20.351	98.182	1.755	9.810	1.209	11.019	
	X.	183	242	62.250	16.254	20.375	98.879	1.751	11.014	1.281	12.295	
1935 XI.—1936 X. összesen:		1.914	2.601	—	—	—	—	—	127.571	13.989	141.560	
1936.	XI.	155	211	62.742	16.361	19.866	98.969	1.751	11.611	1.332	12.943	
	XII.	161	220	63.537	16.699	22.218	102.454	1.750	10.796	1.271	12.067	
1937.	I.	140	201	63.951	16.763	22.242	102.956	1.758	10.742	1.266	12.008	
	II.	135	188	64.393	16.917	22.375	103.685	1.762	11.378	1.311	12.689	
	III.	159	218	64.846	17.004	22.510	104.360	1.760	10.440	1.210	11.650	
	IV.	154	212	65.100	17.076	22.599	104.775	1.760	11.371	1.337	12.708	
	V.	185	244	65.348	17.158	22.798	105.304	2.025	12.007	1.353	13.360	
	VI.	187	246	66.142	17.484	22.822	106.448	2.027	11.772	1.335	13.157	
	VII.	200	262	67.103	17.562	22.411	107.076	2.041	10.867	1.372	12.239	
	VIII.	220	278	67.445	17.678	22.614	107.737	2.053	9.988	1.392	11.380	
	X.	191	251	68.280	17.775	22.780	108.835	2.055	10.606	1.422	12.028	
	IX.	191	257	68.901	17.922	22.942	109.765	2.065	11.767	1.495	13.262	
1936. XI.—1937. X. összesen:		2.079	2.788	—	—	—	—	—	133.345	16.146	149.491	
1936. I.—X.		1.607	2.176	—	—	—	—	—	103.526	11.658	117.184	
1937. I.—X.		1.763	2.357	—	—	—	—	—	110.938	13.543	124.481	
Összehasonlítások	1937. X. havában 1936. X. havához képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg	+ 8	+ 15	+6.651	+1 668	+2.567	+10 836	+ 314	+ 753	+ 214	+ 967
		‰-ban	+ 4.4	+ 6.2	+ 10.7	+ 10.3	+ 12.6	+ 11.0	+ 17.9	+ 6.8	+ 16.7	+ 7.9
	1936. XI.—1937. X. időszakban	szám- szerűleg										
	1935. XI.—1936. X. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	‰-ban	+ 165	+ 187	—	—	—	—	—	+5.774	+2.157	+ 7.931
		‰-ban	+ 8.6	+ 7.2	—	—	—	—	—	+ 4.5	+ 15.4	+ 5.6
	1937. I.—X. időszakban 1936. I.—X. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)	szám- szerűleg	+ 156	+ 181	—	—	—	—	—	+5.412	+1.885	+ 7.297
	‰-ban	+ 9.7	+ 8.3	—	—	—	—	—	+ 5.1	+ 16.2	+ 6.2	

*) Az 1937. évi adatok ideiglenesek.

¹ Csak az üzemben levő előfizetői állomások

2) Vasuti táviróhivatalok forgalmával együtt.

I. Forgalom. *)

3. Távbeszélő. 4. Rádió,

Időszak -		T á v b e s z é l ő						Rádió													
		Köz- pon- tok száma	Kezdeményezett			Érkezett			Engedélyesek száma												
			távolsági beszélgetések száma ezekben	bpesti egység-hálózatban	vidé- ken	össz- szesen	a bpesti egység-hálózatban	vidé- ken	össz- szesen	Buda- pesten	vidé- ken	össz- szesen									
Az 1930. évben		1.426	1.431	3.363	4.794	1.391	3.301	4.692	108.161	199.748	307.909										
Az 1931. évben		1.445	1.285	3.094	4.379	1.281	3.004	4.285	111.774	213.258	325.032										
Az 1932. évben		1.446	1.183	2.558	3.741	1.138	2.479	3.617	113.360	208.616	321.976										
Az 1933. évben		1.465	1.145	2.345	3.490	1.059	2.306	3.365	115.114	213.065	328.179										
Az 1934. évben		1.494	1.157	2.467	3.624	1.081	2.426	3.507	118.010	222.107	340.117										
Az 1935. évben		1.524	1.249	2.863	4.112	1.152	2.822	3.974	122.676	230.231	352.907										
Az 1936. évben		1.550	1.287	2.972	4.259	1.206	2.932	4.138	127.540	237.814	365.354										
1935.	XI.	1.524	113	246	359	104	241	345	121.055	228.158	349.213										
	XII.	1.524	106	223	329	95	218	313	122.676	230.231	352.907										
1936.	I.	1.524	96	204	300	88	201	289	124.126	233.331	357.457										
	II.	1.531	100	194	294	89	193	282	124.945	234.970	359.915										
	III.	1.531	90	211	301	82	209	291	125.526	235.837	361.363										
	IV.	1.533	100	210	310	92	209	301	125.554	235.654	361.208										
	V.	1.536	96	228	324	89	224	313	125.250	234.783	360.033										
	VI.	1.544	106	241	347	103	236	339	124.725	232.740	357.465										
	VII.	1.549	116	288	404	111	281	392	123.901	231.168	355.069										
	VIII.	1.552	121	296	417	114	291	405	123.486	230.970	354.456										
	IX.	1.555	120	290	410	116	285	401	123.548	231.048	354.596										
	X.	1.557	120	295	415	113	293	406	124.590	232.464	357.054										
1935. XI.—1936. X. összesen:		—	1.284	2.926	4.210	1.196	2.881	4.077	—	—	—										
1936.	XI.	1.550	114	262	376	109	259	368	126.230	235.113	361.343										
	XII.	1.550	108	249	357	101	250	351	127.540	237.814	365.354										
1937.	I.	1.550	101	237	338	93	237	330	129.593	241.605	371.198										
	II.	1.550	102	224	326	94	221	315	130.553	243.611	374.164										
	III.	1.551	96	240	336	90	238	328	131.388	244.700	376.083										
	IV.	1.556	107	246	353	98	245	343	131.629	244.940	376.569										
	V.	1.558	110	262	372	104	256	360	131.946	244.617	376.563										
	VI.	1.561	114	276	390	113	273	386	130.785	242.966	373.751										
	VII.	1.559	122	311	433	114	307	421	130.448	241.833	372.281										
	VIII.	1.563	123	325	448	115	318	433	129.734	241.553	371.287										
	IX.	1.566	125	317	442	119	313	432	130.117	242.123	372.240										
	X.	1.569	121	328	449	117	323	440	131.190	243.529	374.719										
1936. XI.—1937. X. összesen:		—	1.343	3.277	4.620	1.267	3.240	4.507	—	—	—										
1936. I.—X.		—	1.065	2.457	3.522	997	2.422	3.419	—	—	—										
1937. I.—X.		—	1.121	2.766	3.887	1.057	2.731	3.788	—	—	—										
Összehasonlítások	1937. X. havában	szám- szerűleg	—	+	1	+	33	+	34	+	4	+	30	+	34	+	6'600	+	11'065	+	17'665
	1936. X. havához képest több (+) kevesebb (-)		—	+	0'8	+	11'2	+	8'2	+	3'5	+	10'2	+	8'4	+	5'3	+	4'8	+	4'9
	1936. XI.—1937. X. időszakban	szám- szerűleg	—	+	59	+	351	+	410	+	71	+	359	+	430	—	—	—	—	—	—
	1935. XI.—1936. X. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)		—	+	4'6	+	12'0	+	9'7	+	5'9	+	12'5	+	10'5	—	—	—	—	—	—
1937. I.—X. időszakban	szám- szerűleg	—	+	56	+	309	+	365	+	60	+	309	+	369	—	—	—	—	—	—	
1936. I.—X. időszakhoz képest több (+) kevesebb (-)		—	+	5'3	+	12'6	+	10'4	+	6'0	+	12'8	+	10'8	—	—	—	—	—	—	

*) Az 1937. évi adatok ideiglenesek.

II. A forgalom munkaegységekben*)

Időszak	Kincstári postahivataloknál:					Postamesteri hivataloknál és ügynökségeknél:																		
	Posta	Távíró	Távbeszélő	Rádió	Összes	Posta	Távíró	Távbeszélő	Rádió	Összes														
	munkaegységek száma																							
	ezrekben					ezrekben	0/0-ban	ezrekben			ezrekben	0/0-ban												
Az 1930. évben	186.223	27.761	105.715	5.953	325.652	71.3	98.809	11.325	16.843	3.891	130.868	28.7												
Az 1931. évben	101.075	22.657	103.432	6.494	293.658	72.7	80.932	9.792	15.387	4.234	110.345	27.3												
Az 1932. évben	135.946	17.848	97.845	6.900	258.539	72.9	70.612	7.847	13.667	4.174	96.300	27.1												
Az 1933. évben	129.388	16.501	95.047	6.774	247.710	72.6	69.057	7.049	13.326	3.912	93.344	27.4												
Az 1934. évben	130.711	16.294	99.131	7.185	253.321	72.3	71.557	6.974	14.471	4.052	97.054	27.7												
Az 1935. évben	132.288	16.663	108.581	7.516	265.048	72.0	74.560	7.130	17.197	4.155	103.042	28.0												
Az 1936. évben	137.907	17.822	114.310	7.804	277.843	71.6	79.933	7.327	18.430	4.251	109.941	28.4												
1935. XI.	11.573	1.400	9.901	631	23.505	72.0	6.740	588	1.463	347	9.138	28.0												
1936. XII.	13.110	1.414	9.485	638	24.647	71.7	7.408	576	1.386	350	9.720	28.3												
1936. I.	10.727	1.177	9.058	646	21.608	72.3	6.110	503	1.322	355	8.290	27.7												
1936. II.	11.241	1.215	9.434	650	22.540	73.0	6.185	490	1.303	358	8.336	27.0												
1936. III.	10.608	1.287	8.977	653	21.525	72.4	5.918	546	1.381	359	8.204	27.6												
1936. IV.	10.959	1.251	9.420	653	22.283	72.3	6.283	530	1.372	358	8.543	27.7												
1936. V.	11.267	1.474	9.787	652	23.180	72.6	6.368	585	1.456	356	8.765	27.4												
1936. VI.	10.248	1.553	9.712	648	22.161	72.6	5.880	636	1.507	353	8.376	27.4												
1936. VII.	11.415	1.698	9.662	645	23.420	71.4	6.608	712	1.699	349	9.368	28.6												
1936. VIII.	10.808	1.803	8.958	643	22.212	70.2	6.600	760	1.726	350	9.436	29.8												
1936. IX.	11.643	1.688	9.278	644	23.253	70.6	6.958	679	1.713	349	9.699	29.4												
1936. X.	13.224	1.696	10.010	649	25.579	70.3	7.960	698	1.782	351	10.791	29.7												
1935. XI.—1936. X. összesen:	136.823	17.656	113.682	7.752	275.913	71.7	79.018	7.303	18.110	4.235	108.666	28.3												
1936. XI.	11.539	1.449	10.301	657	23.946	71.9	6.810	595	1.601	355	9.361	28.1												
1937. XII.	14.228	1.531	9.713	664	26.136	70.8	8.253	593	1.568	358	10.772	29.2												
1937. I.	11.031	1.360	9.580	674	22.645	72.0	6.366	551	1.530	365	8.812	28.0												
1937. II.	10.880	1.274	9.975	679	22.808	72.6	6.260	517	1.456	369	8.602	27.4												
1937. III.	11.941	1.493	9.339	682	23.455	71.5	6.784	607	1.565	371	9.327	28.5												
1937. IV.	11.308	1.456	10.066	685	23.515	72.2	6.544	576	1.575	369	9.064	27.8												
1937. V.	11.208	1.677	10.506	686	24.077	72.1	6.568	678	1.681	368	9.295	27.9												
1937. VI.	11.708	1.718	10.473	681	24.580	71.8	6.830	694	1.751	366	9.641	28.2												
1937. VII.	12.144	1.840	10.042	679	24.705	70.0	7.563	778	1.893	363	10.597	30.0												
1937. VIII.	11.029	1.981	9.619	677	23.306	69.8	6.898	837	1.967	363	10.065	30.2												
1937. IX.	12.062	1.778	10.003	679	24.522	70.3	7.245	747	1.993	363	10.348	29.7												
1937. X.	13.308	1.781	10.722	684	26.495	70.0	8.227	728	2.041	365	11.361	30.0												
1936. XI.—1937. X. összesen:	142.386	19.338	120.339	8.127	290.190	71.2	84.348	7.901	20.621	4.375	117.245	28.8												
1936. I.—X.	112.140	14.842	94.296	6.483	227.761	71.7	64.870	6.139	15.261	3.538	89.808	28.3												
1937. I.—X.	116.619	16.358	100.325	6.806	240.108	71.2	69.285	6.713	17.452	3.662	97.112	28.8												
Összehasonlítások	1937. X. havában	szám-szerüleg	+	84	+	85	+	712	+	35	+	916	—	+	267	+	30	+	259	+	14	+	570	—
	1936. X. havához képest több (+) kevesebb (—)		0/0-ban	+	0.6	+	5.0	+	7.1	+	5.4	+	3.6	—	+	3.4	+	4.3	+	14.5	+	4.0	+	5.3
	1936. XII. — 1937. X. időszakban	szám-szerüleg	+	5.563	+	1.682	+	6.657	+	3.75	+	14.277	—	+	5.330	+	598	+	2.511	+	140	+	8.579	—
	1935. XI. — 1936. X. időszakhoz képest több (+) kevesebb (—)		0/0-ban	+	4.1	+	9.5	+	5.9	+	4.8	+	5.2	—	+	6.7	+	8.2	+	13.9	+	3.3	+	7.9
1937. I.—X. időszakban, 1936. I.—X. időszakhoz képest több (+) kevesebb (—)	szám-szerüleg	+	4.479	+	1.516	+	6.029	+	3.23	+	12.347	—	+	4.415	+	574	+	2.191	+	124	+	7.304	—	
		0/0-ban	+	4.0	+	10.2	+	6.4	+	5.0	+	5.4	—	+	6.8	+	9.3	+	14.4	+	3.5	+	8.1	—

*) Az 1937. évi adatok ideiglenesek.

II. A forgalom munkaegységeiben.*)

Időszak		Összes postai szerveknél:														
		Posta		Távíró		Távbeszélő		Rádió		Összes						
		munkaegységek száma														
		ezrekben	%-ban	ezrekben	%-ban	ezrekben	%-ban	ezrekben	%-ban	ezrekben	%-ban					
Az 1930. évben		285.032	62.4	39.086	8.6	122.558	26.8	9.844	2.2	456.520						
Az 1931. évben		242.007	59.9	32.449	8.0	118.819	29.4	10.728	2.7	404.003						
Az 1932. évben		206.558	58.3	25.695	7.2	111.512	31.4	11.074	3.1	354.839						
Az 1933. évben		198.445	58.2	23.550	6.9	108.373	31.8	10.686	3.1	341.054						
Az 1934. évben		202.268	57.8	23.268	6.6	113.602	32.4	11.237	3.2	350.375						
Az 1935. évben		206.848	56.2	23.793	6.5	125.778	34.2	11.671	3.1	368.090						
Az 1936. évben		217.840	56.2	25.149	6.5	132.740	34.2	12.055	3.1	387.784						
1935.	XI.	18.313	56.1	1.988	6.1	11.364	34.8	978	3.0	32.643						
	XII.	20.518	59.7	1.990	5.8	10.871	31.6	988	2.9	34.367						
1936.	I.	16.837	56.3	1.680	5.6	10.380	34.7	1.001	3.4	29.898						
	II.	17.426	56.4	1.705	5.5	10.737	34.8	1.008	3.3	30.876						
	III.	16.526	55.6	1.833	6.2	10.358	34.8	1.012	3.4	29.729						
	IV.	17.242	55.9	1.781	5.8	10.792	35.0	1.011	3.3	30.826						
	V.	17.635	55.2	2.059	6.4	11.243	35.2	1.008	3.2	31.945						
	VI.	16.128	52.8	2.189	7.2	11.219	36.7	1.001	3.3	30.537						
	VII.	18.023	55.0	2.410	7.4	11.361	34.6	994	3.0	32.788						
	VIII.	17.408	55.0	2.563	8.1	10.684	33.8	993	3.1	31.648						
	IX.	18.601	56.4	2.367	7.2	10.991	33.4	993	3.0	32.952						
	X.	21.184	58.3	2.394	6.6	11.792	32.4	1.000	2.7	36.370						
1935. XI.—1936. X. összesen:		215.841	56.1	24.959	6.5	131.792	34.3	11.987	3.1	384.579						
1936.	XI.	18.349	55.1	2.044	6.1	11.902	35.7	1.012	3.1	33.307						
	XII.	22.481	60.9	2.124	5.7	11.281	30.6	1.022	2.8	36.908						
1937.	I.	17.397	55.3	1.911	6.1	11.110	35.3	1.039	3.3	31.457						
	II.	17.140	54.6	1.791	5.7	11.431	36.4	1.048	3.3	31.410						
	III.	18.725	57.1	2.100	6.4	10.904	33.3	1.053	3.2	32.782						
	IV.	17.852	54.8	2.032	6.3	11.641	35.7	1.054	3.2	32.579						
	V.	17.776	53.2	2.355	7.1	12.187	36.6	1.054	3.1	33.372						
	VI.	18.538	54.2	2.412	7.0	12.224	35.7	1.047	3.1	34.221						
	VII.	19.707	55.8	2.618	7.4	11.935	33.8	1.042	3.0	35.302						
	VIII.	17.927	53.7	2.818	8.5	11,586	34.7	1.040	3.1	33.371						
	IX.	19.307	55.4	2.525	7.2	11.996	34.4	1.042	3.0	34.870						
	X.	21.535	56.9	2.509	6.6	12.763	33.7	1.049	2.8	37.856						
1936. XI.—1937. X. összesen:		226.734	55.6	27.239	6.7	140.960	34.6	12.502	3.1	407.435						
1936. I.—X.		177.010	55.7	20.981	6.6	109.557	34.5	10.021	3.2	317.569						
1937. I.—X.		185.904	55.1	23.071	6.9	117.777	34.9	10.468	3.1	337.220						
Összehasonlítások	1937. X. havában	szám-	+	351	—	+	115	—	+	971	—	+	49	—	+	1.486
	1936. X. havához képest több (+)	szé-	+	1.7	—	+	4.8	—	+	8.2	—	+	4.9	—	+	4.1
	kevesebb (-)	0.10-ban														
	1935. XI.—1937. X. időszakban	szám-														
	1935. XI.—1936. X. időszakhoz képest több (+)	szé-	+	10.893	—	+	2.230	—	+	9.168	—	+	5.15	—	+	22.856
	kevesebb (-)	0.10-ban	+	5.0	—	+	9.1	—	+	7.0	—	+	4.3	—	+	5.9
1937. I.—X. időszakban 1936. I.—X. időszakhoz képest több (+)	szám-	+	8.894	—	+	2.090	—	+	8.220	—	+	447	—	+	19.651	
kevesebb (-)	0.10-ban	+	5.0	—	+	10.0	—	+	7.5	—	+	4.5	—	+	6.2	

1937. évi adatok ideiglenesek.

A minden évben rendszeresen jelentkező őszi emelkedés tehát ismét erőteljesen megindult. A szaporulat a múlt évi keretek között mozgott, mert az 1936. évi szeptemberről októberre jelentkező 2.458 engedélyest kitevő emelkedéssel szemben a folyó évben 2.479 előfizetői szaporulat mutatkozik. Az előfizetők száma minden igazgatósági kerületben emelkedett, az emelkedés mérvé azonban különböző. A legjelentékenyebb százalékszerű emelkedést a szegedi igazgatósági kerület mutatja fel (+ 0,92%), ezt követi a budapesti kerület 0,69%-os emelkedéssel, majd a debreceni 0,57, a pécsi 0,55 és végül a soproni igazgatósági kerület mindössze 0,43%-os emelkedéssel.

2. A forgalom munkaegységekben.

A posta különböző üzletágainak forgalmát munkaegységekben is kifejezi, mint hogy az összeforgalom általános és áttekinthető kifejezésére a darabszámok egyszerű összegezése útján nyert összdarabszám erre nem alkalmas. Ebben a darabszámban ugyanis az egyes üzletágak különböző természetű küldeményei és szolgáltatásai, másrészt darabszámok és összegek vegyesen szerepelnek. A különböző természetű szolgáltatások összeadha-

tása végett ezeket először közös nevezőre kellett hozni. Ez oly módon történt, hogy minden egyes szolgáltatást — a munka minőségének, mennyiségének és az elvégzés időtartamának figyelembe vételével — értékeltünk. Az értékelés mérőeszköze a munkaegység. A közös nevezőre, a munkaegységre, hozott szolgáltatások egyszerű összeadásának végösszege fejezi ki az egyes üzletágak munkaegységekben elért forgalmát.

A munkaegységek tehát már alkalmasak az általános posta-, táviró-, távbeszélő- és rádióforgalom mérésére és összehasonlítására, de természetesen csak akkor, ha az összehasonlítási időben végzett munkák értékelése egyforma alapon történik. A közölt táblázatok adatai az egyenlő értékelés alapján megállapított munkaegységek számát tüntetik fel és így a forgalom alakulásnak a megítélésére alkalmasak. Megjegyezzük azonban, hogy ezek az adatok a személyzet által tényleg feldolgozott munkaegységek számával nem azonosak.

A munkaegységekben kifejezett forgalom az előző év októberéhez képest 4,1%-kal emelkedett. Legnagyobb az emelkedés a távbeszélő üzletágnál, 8,2%, leggyengébb a posta üzletágnál, 1,7%.

ELMÉLET — GYAKORLAT.

Théorie — Pratique.

32. Zárt borítékban postára adott, fertőző betegségek be- és kijelentőlapjait milyen küldeményként kell kezelni?

Levélként!

Az A. 1. Szab. 32. § 2. n) pontja szerint a fertőző betegségek kötelező be- és kijelentése tárgyában postára adott be- és kijelentő-, valamint ellenőrzőlapokat, ha azokba sakis az előnyomott szövegre adott válaszokat írták be, nyomtatványként lehet postára adni.

A nyomtatványok postai feladására vonatkozólag az Üzletszabályzat 31. § 4. pontja a következő rendelkezést tartalmazza: „A nyomtatványokat szalag, keresztszalag alá, nyitott tekeresbe . . . nyitott borítékba kell helyezni, úgy, hogy a tartalom könnyen megvizsgálható legyen. Azokat a nyomtatványküldeményeket, amelyeknek tartalmát lezárt voltak miatt egészben vagy részben megvizsgálni nem lehet, a posta leveleknek tekintti (L. a 27. §. 1. pontját).” Az idézett rendelkezés szerint tehát a fertőző beteg be- és kijelen-

tések nyomtatványdíjszabást csak akkor élveznek, ha azok nyitottan kerülnek postai feladásra. Ellenkező esetben a küldeményekre, mint levélpostai szállításra feladott lezárt küldeményekre a levéldíjszabást kell alkalmazni. (120.120/1937. sz. K. K. M. rendelet.)

33. Szabad-e postai jegyzékelő menettel továbbított vagy közvetlenül valamely hivatalnak vagy mozgópostának indított levélzárlatban záksomagot is továbbítani?

Igen, de csak abban az esetben, ha ugyanazzal a menettel, ugyanarra a helyre sommásomagok is továbbíthatók.

Az A. 2. Szab. 55. §. 2. pont 2. bekezdésében foglaltak szerint „ha ugyanabban a viszonylatban levél- és csomagrovatolás is van, a csomagzárlathoz tartozó záksomagot a levélzárlathoz szállítják”. Az idézett rendelkezés szerint tehát záksomagokat levélzárlatban csak akkor lehet elhelyezni, ha ugyanazzal a menettel sommásomagok is indíthatók. Abban az esetben azonban, ha az illető menethez vagy

helyre csak levélzárlat esedékes, a levélzárlatban csak „Sürgős“ zsákcsoomagot szabad elhelyezni, (A. 2. Szab. 54. § 3. p.) (Beküldött kérdés.)

34. A hivatalok belkezelésében átadásra kerülő könyvelt küldeményeket az átadókönyvbe az átadó vagy pedig az átvevő tisztviselő köteles beírni?

Az átadó tisztviselő!

Az A. 3. Szab. 99. § 2. pontjában foglalt rendelkezések helyes magyarázata szerint a küldeményeket az átadókönyvbe, illetőleg a rovatlapba az írja be, aki a küldeményeket átadja. Különösen következik ez az idézett §. 5. pontjának az átvétel nyugtázására vonatkozó abból a rendelkezéséből, amely az átvevőnek csupán azt teszi kötelességévé, hogy az átadókönyvben az átvételt az átadás idejének, a küldemények nemének és darabszámának kiírásával nyugtázza. (Beküldött kérdés.)

35. Milyen díjszabást kell alkalmazni a faluzó levélhordói járatot fenntartó postahivatal és a faluzólevélhordói járatba bekapcsolt postával nem bíró községek közötti, valamint a faluzólevélhordói járatba bevont postával nem bíró községek egymásközi forgalmában?

Helyi díjszabást!

Az A. 1. Szab. 40. § 2. b) pontjában foglaltak szerint: „Helyi díjszabás érvényes arra a küldeményre, amelyet a címzés szerint más községben kell ugyan kézbesíteni, mint amelynek területén feladták, de mind a feladási, mind a kézbesítési hely ugyanannak a postahivatalnak akár belső, akár külső kézbesítési kerületébe tartozik“.

Az idézett szabály határozott rendelkezést tartalmaz arra nézve, hogy ha a feladási és a kézbesítési hely ugyanannak a postahivatalnak külső kézbesítési kerületébe tartozik, azok egymásközi forgalmában a helyi díjszabást kell alkalmazni.

Minthogy az A. 1. Szab. 77. § és a 84. § 1. pontjában foglaltak szerint a faluzólevélhordói járatba bevont postával nem bíró helyek a járatot fenntartó postahivatal külső kézbesítési kerületébe tartoznak, nem vitás, hogy a járatot fenntartó postahivatal és a járatba bevont postával nem bíró községek közötti, valamint a járatba bevont postával nem bíró községek egymásközi forgalmában a helyi díjszabást kell alkalmazni. (Beküldött kérdés.)

36. A postamesteri hivatalok küldöncei és kézbesítői az 1876: XIII. tc. 1. §-a szerinti cselédnek tekinthetők-e vagy sem?

Nem!

Az 1876: XIII. tc. 1. §-a szerint az e törvényben meghatározott cseléd fogalmához háztartás vagy gazdaság körüli személyes és folytonos szolgálat szükséges. A postamesteri hivatalok küldönceinek és kézbesítőinek ebben a minőségükben teljesített szolgálatát háztartás és gazdaság körüli munkának nem tekinthető, s így — figyelemmel az idézett törvény 3. § b) pontjára is — ezek az alkalmazottak cselédeknek nem minősíthetők. (Beküldött kérdés.)

37. Mikor és mennyi időre mondhat fel a postamester küldönceinek vagy kézbesítőjének?

A szolgálati viszony tartamának szabályozása, így ezek között a felmondási idő megállapítása általában a szerződő felek szabad megegyezésétől függ. A felmondás idejére nézve törvényes rendelkezés csak néhány szolgálati viszonyra vonatkozóan van. Így pl. a gazdatiszteknel, az ipari alkalmazotknál, kereskedő segédnek, cselédnek stb. Megállapodás és külön törvényes rendelkezés hiányában a felmondás tekintetében a bírói gyakorlat az irányadó.

A postaküldönccre és postakézbesítőkre nézve ilyen törvényes rendelkezés nincs, megállapodás híján tehát e téren a bírói gyakorlat szolgálhat útmutatásul, mely szerint a postamesteri hivatalok küldönceinek és kézbesítőinek felmondási ideje legalább két hét.

Tekintettel azonban arra, hogy a bírói gyakorlat változó, célszerűnek látszik, hogy a postamester — a további jogviták elkerülése végett, — már a szolgálati viszony kezdetekor állapodjék meg küldönccével, illetőleg kézbesítőjével a felmondási időre vonatkozóan. (Beküldött kérdés.)

38. Táviratlevél feladója előre megakarta fizetni a válasz-táviratlevél díját; a felvevő tisztviselő a válasz díja fejében 1 pengőért kért. A feladó kifogásolta, hogy a válaszáért fizetendő összeg nem azonos az alaptávirat (táviratlevél) legkisebb díjával s a díjmegállapítás miatt a hivatal ellen panaszt tett. A felvevő tisztviselő helyesen állapította-e meg a válaszáért előre fizetendő díjat?

Igen!

A B. 1. Szab. 52. §-ának 3. pontja szerint a válaszáért előre fizetett összeg a belföldi forgalomban nem lehet kevesebb a közönséges belföldi távirat legkisebb díjánál, a helyi táviratnál pedig a helyi távirat legkisebb díjánál. Ezenkívül a B. 1. Szab. 69. §-ának 5. pontja a táviratlevelekkel kapcsolatban úgy rendelkezik, hogy a

különszolgálatok díját — a címzett után küldés kivételével — az ugyanabban a viszonylatban váltott, rendes díjú táviratra érvényes díjszabás alapján kell kiszámítani.

Megjegyezzük, hogy értesülésünk szerint a postavezérigazgatóság a válaszügyért előre fizetendő összeg egységes szabályozása iránt a közeljövőben intézkedni fog. (Beküldött kérdés.)

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Revue étrangère.

POSTA.

A belga posta legfőbb hatósága a posta-, táviró- és távbeszélőügyi miniszter. Főfelügyelete alá tartozik a posta, mely Belgiumban is teljesen állami kezelésben és igazgatásban álló üzem, továbbá a táviró- és távbeszélőüzem, mint magánkezelésben lévő állami monopólium.

Az állami számadástételt szabályozó törvényes rendelkezések a postára is vonatkoznak, a táviró- és távbeszélő monopóliumra azonban már nem. Ez a monopólium önálló tulajdonjoggal rendelkezik a táviró- és távbeszélőüzem fenntartásához szükséges berendezések, valamint a táviró-távbeszélő hálózat felett. Önállóan megvásárolhatja, felépíttetheti, sőt kisajátíthatja azokat az épületeket, amelyekre feladatainak ellátása céljából szüksége van. Saját céljaira kölcsönt vehet fel és dönthet tőkeelhelyezések tekintetében, mindazonáltal az ilyen pénzügyi műveletek végrehajtásához a pénzügyminiszter hozzájárulása is szükséges. A táviró- és távbeszélő díjszabást a postaügyi miniszter fölterjesztésére a király hagyja jóvá.

A miniszter felügyeleti jogát a táviró- és távbeszélő monopólium felett 3 tagú felügyelőbizottság útján gyakorolja. Ezt a bizottságot az állami számvevőszék nevezi ki. Elnöke mindig az állami számvevőszék egyik magasrangú tisztviselője. Feladata a könyvvitel és a számadástétel felülvizsgálása, a mérlegek helyességének ellenőrzése. A miniszter a bizottság jelentése alapján terjeszti a képviselőház elé a táviró-távbeszélő monopólium zárszámadását.

A posta jogállása ezzel szemben olyan, mint a legtöbb európai államban: nem önálló vállalkozás, tehát például nem vehet fel kölcsönöket, hanem csupán az állami költségvetés keretében számára biztosított anyagi eszközökkel rendelkezhet. Az állami költségvetésen keresztül többé-kevésbé a pénzügyminisztertől is függ.

A posta vezetőségének élén, mint a miniszter közvetlen munkatársa, a vezérigaz-

gató áll, aki a központi igazgatást vezeti. A vezérfelügyelő, aki ugyancsak közvetlenül a miniszternek van alárendelve, az egész üzemi szolgálat fölötti felügyeletet gyakorolja.

A központi igazgatás 5 ügyosztályra oszlik:

1. személyzeti,
2. könyvviteli,
3. postaüzemi,
4. postafakarékpenztári,
5. műszaki ügyosztály.

Minden ügyosztály élén egy-egy igazgató (directeur d'administration) áll, akinek egy vagy két aligazgató (directeur adjoint) a helyettese. Minden ügyosztály több csoportra oszlik, egy-egy osztályfőnök (chef de division) vezetésével.

Az ország területe 9 (4 flamand, 4 valon és 1 kétnyelvű) igazgatósági kerületre oszlik Brüsszel, Löwen, Lüttich, Namur, Mons, Charleroi, Gent, Brugge és Antwerpen székhellyel. Az igazgatóság élén a kerületi igazgató (directeur régional) áll, aki mellé a felügyeleti szolgálat ellátására hivatott felügyelők (inspecteurs) vannak beosztva.

A postahivatalok 8 különböző osztályba tartozhatnak:

- a) főpostahivatalok (perception principale),
- b) 1., 2., 3. és 4. osztályú postahivatalok,
- c) postamesterségek (sous-perceptions),
- d) fiókpostahivatalok (bureau annexe),
- e) kiegészítő postahivatalok (dépôt-relais).

A postamester (sous-percepteur) nem közhivatalnok, ennek ellenére nyugdíjat kap.

A postai értékcikkek árusításával kereskedőket bíznak meg, akik e szolgálat ellátásáért nem jutalékot, hanem meghatározott, mérsékelt összegű javadalmazást kapnak.

A főpostahivatalokhoz és az igazgatóságokhoz ellenőrző altisztek (verificateurs) vannak beosztva; feladatuk a kézbesítő szolgálat ellenőrzése, szabályozása és a kézbesítő járáások beosztása.

A kézbesítő-, levélgyűjtő- és küldöncszolgálatot a levélhordók (facteurs) látják el.

1936 végén Belgiumban összesen 2800 postahivatal volt az 1100 kiegészítő hivattal együtt. A postaszállítás 13 mozgóposta és 20 gépkocsiviszonylaton napi 5475 km hosszú útvonalon megy végbe. A postaszemélyzet létszáma 16.000 fő. Naponta 9.000 levélhordó végzi körútját és 13.000 levélsekrényt ürítenek.

Mint mindenütt, úgy Belgiumban is csak lépésről-lépésre érte el a postaintézmény mai magas fejlettségi fokát. Ezt a lassú, folyamatos fejlődést szemlélteti a gondosan összegyűjtött emlékeken keresztül a csak nemrégben megnyílt brüsszeli postamúzeum. A múzeumnak három osztálya van: 1. történelmi, 2. bélyeggyűjtő, 3. táviró-távbeszélő osztály. (V. B. W. 1937: 10.)

Dánia.

Az 1936—37. költségvetési évről összeállított évi jelentés adatai szerint a dán posta küldeményforgalma 5.3%-kal 611 millióról 643 millióra emelkedett. Ennek keretében azonban az értékével és postatartalványforgalom visszaesett. Az érkező postaküldemények összességének 39%-át Dánia fővárosában, Koppenhágában kézbesítették. A vasárnap is kézbesítendő pótdíjas küldemények darabszáma az 1.2 milliót meghaladta. A dán posta által kezelt postaküldemények közül a belföldi forgalomban mindössze 73.000 darab, külföldi viszonylatban pedig csak 67.000 darab volt a kézbesíthetetlen. A csomagforgalom az előző évihez képest 2.8%-kal nőtt. Guruló postahivatalt is alkalmazott 1936 évben a dán posta. Ez az új szerv társadalmi ünnepélyeknél, nemzetközi vásároknál stb. 47 alkalommal tett kitünő szolgálatokat a postaforgalom lebonyolításánál. A költségvetési év végén 1466 postaszerv működött és 10.628 levélsekrény volt kiüggesztve. A dán posta 68.9 millió korona kiadással szemben 72.5 millió bevételt számolt el, tehát 3.6 millió korona tiszta felesleggel zárta költségvetési évét. (D. V. Z. 1937:43.)

Németország.

A berlini csőpostaberendezés eredetileg nem postai célok kielégítésére épült. Nevezetesen az 1870/71. évi porosz-francia háború szerencsés befejezése után Berlin táviratforgalma olyan hatalmas lendületet vett, hogy a posta vezetőségének megoldást kellett keresni a táviratoknak a berlini központi táviróhivatal és a többi berlini táviróhivatalok közötti mennél gyorsabb kicserélésére. E kérdés megoldásánál

számbajöhető különböző tervek (gyorsküldöncjáratok rendszeresítése, helyi táviróhálózat építése, csőposta stb.) közül a német posta vezetősége a csőpostahálózat kiépítése mellett döntött. Így született meg a berlini központi táviróhivatal és 15 más berlini postahivatal között 26 kilométer hosszban, kovácsolt vascsövekkel az első európai csőpostahálózat, amelyet 1876 december 1-én helyeztek üzembe. A fémtokba zárt táviratokat 40 kilométeres óránkénti sebességgel, 10 perces időközönként légnyomás szállította állomásról-állomásra, megnyugtató biztonsággal és számbajöhető üzemmóddal.

Röviddel a hálózat üzembehelyezése után a német posta a helyi forgalomban váltott sürgős természetű postaküldemények részére „csőposta levelek” és „csőposta levelezőlapok” elnevezéssel pótdíjas küldeményfajt rendszeresített. Ezeket a küldeményeket a berlini felvevő- és kézbesítőhivatalok között a csőposta szállította. E küldeményfaj a közönség sorában rövidesen nagy népszerűsége tett szert és a forgalom emelkedése a berlini csőpostahálózatnak állandó bővítését és tökéletesítését tette szükségessé úgy, hogy a világháború befejeztével a már 200 km hosszú hálózat 80 leadóállomást kötött össze és a kettős csőhálózatba beépített távirányított váltók lehetővé tették, hogy az anyagszállító tokok folytonos üzemben, most már óránként 60 kilométeres sebességgel közvetlenül érjék el a rendeltetési helyüket.

A 10 pfenniget kitevő pótdíjért a feladó ma már nemcsak a helyi leveleinek gyors célhozjutását, hanem a szükséghez képest azt is biztosítani tudja, hogy távolsági levele még elérje valamelyik berlini pályaudvarról induló mozgópostát, avagy a repülőgépet. Sőt ma már a német birodalom területén bárhol feladott levélpostai küldeményeknél is elfogadja a német posta a „Berlin területén csőpostával” kikötést.

Berlin mai csőpostahálózata már 400 km hosszú és 90 leadóállomással dolgozik. A csőpostán továbbított levélpostai küldeményeket külön célra szolgáló és a felvevő munkahelyeknél díjmentesen kapható piros színű „Rohrpost” felírású jelzőcédulával maguk a feladók szerelik fel. Ha a feladó a csőpostán továbbított küldeményének expressz kézbesítését is biztosítani akarja, akkor „Rohrpost-Eilbote” felírású jelzőcédulát vagy felírást kell a címrát felső részén alkalmaznia és a 10 pfennig csőpostapótdíjon kívül a helyi küldeményekre (akár levél, akár levelezőlapról van szó) külön 40 pfennig helyi küldöncdíjat is le kell rónia. (D. P. Z. 1937:22.)

A birodalmi német postaminiszter elrendelte, hogy a posta középfokú hatóságai, tehát a kerületi igazgatóságok, a központi hivatalok stb. hivatali levelezéseiken többé nem a hivatalt, hanem egyénileg annak elnökét jelölik meg feladóként és rendelkezéseik, értesítéseik szövegezésében is jövőben a szervenő igealak és a hatóságok által oly előszeretettel alkalmazott többes szám helyett, a közvetlenebb egyes számot használják, és mindig a hatóságot vezető elnök nevében intézkedjenek. E rendelkezés indokolásaként a német szaklapok többek között felhosszák, hogy a német „Führersystem” teljes kiépítése szükségképpen vonta maga után a postánál is ezt a rendelkezést, miután az állami igazgatás többi ágainál azt már sikerrel alkalmazták. (D. V. Z. 1937:42.)

*

Berlinben, az Anhalti pályaudvar közelében új postahivatalt adtak át rendeltetésének. Aki ezt a rövid hírt olvassa, aligha gondol másra, minthogy egy postahivatallal ismét több van. „SW 11”, ahogyan az új berlini irányító postahivatalt jelzik, a maga két utcára szóló, 160 méteres homlokzatával és a megszokottól egészen eltérő berendezésével nemcsak Berlinben vagy Németországban, hanem egész Európában egyedül álló különlegesség. Túlzás nélkül mondhatjuk, hogy a levélszétosztásnak itt alkalmazott eszközei és módszerei a maguk célszerűségével és gyorsaságával az irányítás terén valóságos forradalmat jelentenek. A műszaki felkészültségnek olyan csodáit találhatjuk együtt ebben az óriási épületben, amelyekre érdemes egy rövid pillantást vetni. De szükséges is ez a hatalmas, modern berendezés, mert erre a hivatalra hárul az Anhalti pályaudvaron át Közép- és Délnémetországba irányuló és onnan érkező levélpósti forgalom szétosztásának óriási munkája.

De lássunk néhány jellemző számadatot! Az új postahivatalnak naponta mintegy 2,9 millió Berlinben feladott levélpósti küldeményt kell feldolgoznia. Ennek a darabszámnak nagyobb felét a nyomtatványok adják, míg a kisebb rész a levelek, levelezőlapok és egyéb levélpósti küldemények között oszlik meg. Önkéntelenül kérdezzük, hogyan képes egyetlen postahivatal ilyen óriási anyaggal úgy megbirkózni, hogy minden egyes küldemény a lehető leggyorsabban és amelleti tökéletes biztonsággal elérje rendeltetési helyét? A kérdésre legkönnyebben akkor kaphatunk feleletet, ha végigkísérjük a levelet azon a rövid, de mégis bonyolult úton, amit a levélszekrénytől a postaszálig tesz meg.

Az „SW 11” jelzésű postahivatal a gyűjtőkörzetébe tartozó 565 levélszekrényt 22 gépkerekpár segítségével naponként nyolcszor üríti, miközben a gyűjtő járművek 2300 kilométert tesznek meg. Az így begyűjtött anyaghoz csatlakozik még annak a 665 levélszekrénynek a tartalma, amit más postahivatalok ürítenek. Ez az óriási anyag gyűlik össze a hivatalban, ahol három emeleten át kell föl-le vándorolnia, amíg végre kész levélzárlatok alakjában gyorsan futó villamos kocsikon a 120 méter hosszú földalatti folyosón keresztül a pályaudvarra, az indulásra kész vonat mozgópostakocsija mellé gördülhet.

A szétosztandó anyag mozgólépcsők és futóláncon függő ládák segítségével először az emeletekre kerül, majd itt az óriási méretű termekben mindenfelé mozgó továbbító szalagokra esik, ahol megtörténik az első, mégpedig alak, illetőleg nagyság szerinti szétosztás (Grobsortierung), aminek befejeztével a rövid és hosszú, kicsiny és nagy levelek, dobozok stb. ismét a mélybe siklanak.

Ennek az óriási, folyton mozgó, gördülő mechanizmusnak 7500 futószalagra van szüksége, amelyeknek összes hossza 42 kilométer. Minden szalag egy bizonyos szétosztó munkahelyre vezet és a hatalmas berendezés óraműpontossággal működik.

A levélpósti küldeményeknek terjedeleme szerint történt szétválogatása után az anyagot a bélyegzőgépek veszik munkába. Csaknem 3 millió küldeményt lebélyegezni, nem kis feladat! De a gépek ezt is könnyen győzik. Nem csoda, mert egy-egy bélyegzőgép óránkénti teljesítménye 20.000 darab!

Lebélyegzés után újabb szétosztás következik, mégpedig aszerint, hogy a küldemény helybe, belföldre vagy külföldre szól-e? Ezután következik csak a tulajdonképeni irányítás, ami — a szokványostól egészen eltérően — nem vasúti vonalak vagy földrajzi vidékek szerint, hanem sokkal egyszerűbben és mégis célravezető módon: a rendeltetési hely kezdőbetűje által meghatározott ABC rendben történik. Tehát pl. az Eisenachba szóló levél az E betűs, a Stuttgartba címzett az S betűs szalagra kerül. Természetesen a nagy városoknak külön szalagjaik vannak. A szalagra tett levél egy-egy betűvel jelzett gyűjtőszekrénybe csúszik, hogy végül az utolsó szétválogatás után a rendeltetési helynek megfelelő felírást viselő szekrénykében várja meg, míg a zsákolásnál sorra kerül. Ezek a szekrények sok száz méter hosszúságban húzódnak végig a termekben.

Ilyen módon a begyűjtött küldemények közt uralkodó áttekinthetetlen zürzavart

lassankint, fokról-fokra a rend váltja fel. A mozgólépcsők, futószalagok, csúsztatók útvesztőjén keresztüljutott és rendeltetési hely szerint összegyűjtött küldeményeket végül kötegelik, zsákolják és az elektromos targoncák segítségével az alagúton át a pályaudvarra továbbítják. A különböző alakú küldemények (dobozok stb.), valamint az Európába, tengerentúlra stb. szóló levélposta szétosztása külön-külön, de hasonló rendszerrel történik. Az expressz küldemények szétosztására különleges, felfelvilanó lámpákkal felszerelt futószalagok szolgálnak. (P. N. 1937:9.)

(Kovács)

TÁVBESZÉLŐ.

Anglia.

A londoni távbeszélőhálózat automatizálása. Lapunk f. é. 8. számában az automata távbeszélő rendszernek a világ távbeszélőhálózatban való térhódításáról számoltunk be. Az ott közölt összeállítás szerint az angol távbeszélőhálózat automatizálása eddig meglehetősen lassú lépésben haladt előre. Most az angol távbeszélő igazgatás távbeszélő hálózata automatizálásának nagyobb ütemben való keresztülvitelét határozta el. Erre mutat az a terv, hogy London távbeszélő hálózatát 1941-ig teljes egészében automata üzemre kívánja átalakítani. (Postnachrichten 1937:10.)

az 1900. évben	84 levél és 16 távbeszélgetés
az 1920. évben	72 levél és 28 távbeszélgetés
az 1930. évben	62 levél és 38 távbeszélgetés
az 1935. évben	55 levél és 45 távbeszélgetés.

Ezek az adatok arra engednek következtetni, hogy Svájcban körülbelül 5 év múlva a levelek és a távbeszélgetések közötti számbeli különbség meg fog szűnni.

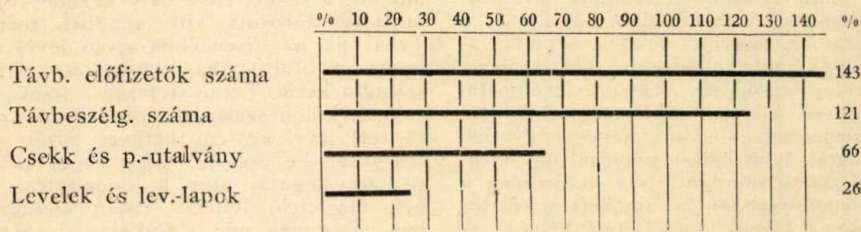
Bulgária.

A bulgár távbeszélő igazgatás távbeszélő távkábel építésének tervével foglalkozik. E tervet örömmel üdvözölhetjük, mert ez a Balkánnal és Törökországgal való távbeszélőforgalom javulását fogja eredményezni. A terv szerint az igazgatás két irányban fogja lefektetni a kábelt még pedig Szófiától a jugoszláv határig és Szófiától Petric-ig, vagyis a görög határig. Arra nézve, hogy jugoszláv területen Belgrádig, illetőleg görög területen Szalonikiig a kábel légvezetékben fog-e folytatást kapni vagy pedig a jugoszláv igazgatás Belgrádtól, a görög igazgatás pedig Szalonikától a bulgár határig lefektetendő kábellel fog-e csatlakozni a bulgár kábelhez, adatok még nincsenek. Az azonban most már biztosnak látszik, hogy jugoszláv területen a Maribor—Zágráb—Belgrád közti kábelépítés meg fog valósulni, amennyiben az erre vonatkozó végleges döntés a jugoszláv igazgatás részéről, hír szerint, már megtörtént. (E. F. D. 1937:47.)

Svájc.

A svájci távbeszélő fejlődésének más szolgálati ággal való összehasonlítása. Érdekes és tanulságos képet ad a távbeszélő fejlődéséről, a távbeszélőforgalomnak a levélpostával való összehasonlítása. 100 levélre és távbeszélgetésre együttvéve esik Svájcban

A különböző szolgálati ágak 1922—1936. évek közti forgalomemelkedését összehasonlítva a következő képet kapjuk:

(E. F. D. 1937:47.)

A Pro telephon távbeszélő propaganda társaság alapításának 10 éves évfordulója. A svájci távbeszélő igazgatás, a távbeszélő fejlesztése érdekében külön távbeszélő-propaganda társaságot hívott életre. E társaság „Pro Telephon” névvel 1927. február 15-én alakult meg, amelynek keretében a távbeszélő igazgatás a magánvállalattal együttműködik. Az alapító gyűlésen 10 cég vett részt, ezzel szemben ma a társaságnak 132 tagja van. A távbeszélő fejlesztése terén elért szép eredmények a „Pro Telephon” titkárság és a táviró- és távbeszélőigazgatás szervei harmonikus együttműködésének, továbbá annak köszönhető, hogy a távbeszélőüzem, kifogástalan működéséhez fűzött várakozásnak, teljes mértékben megfelelt. A Pro Telephon sikeres működése és az elért eredmények a külföldi igazgatóságok érdeklődését is felkeltették, így például svájci mintára szervezték meg távbeszélő propaganda-szolgálatukat a belga, németalföldi, olasz, osztrák és angol igazgatások. Külön kiemendő az angol távbeszélő propaganda, amelyet a Pro Telephonhoz hasonlóan magántársaság, a „Telephon Development Association” lát el, még pedig a távbeszélő igazgatástól teljesen függetlenül, s csak az utóbbi években kap a távbeszélő igazgatótól támogatást.

A svájci távbeszélő-propaganda 10 évi eredménye 100.000 távbeszélő előfizető, 166.000 távbeszélőállomás, több ezer vonalválasztó berendezés, automata központ és egyéb különleges berendezések. A távbeszélő előfizetők szerzése azonban nem lehet öncél, hanem csak eszköz a távbeszélőforgalom emelésére. A kettő között szoros összefüggés van, mert ha az újonnan szerzett előfizetők kezdetben keveset beszélnek is, mégis megállapítható, hogy az egy előfizetőre eső beszélgetési átlag változatlan maradt. E beszélgetési átlag 1926-ban 1004 és 1936-ban 1019 volt. A propaganda útján szerzett 166.000 távbeszélő-előfizető a távbeszélő előfizetők jelenlegi számának egyharmada.

A távbeszélő propagandának a távbeszélő igazgatás által viselt költségeivel párhuzamosan a Pro Telephon tagjainak hozzájárulási költségeit is emelték: e költségek 10 év alatt 900.000 frankra rúgtak.

A Pro Telephon titkársága háromszázfelnél több különböző propaganda-nyomatványt adott ki, köztük 58.000 plakátot, 2.800.000 prospektust és füzetet, 425.000 beszélgetési díjszabást. Ezeket posta útján, legnagyobb részt azonban a propaganda-tisztviselők útján osztották szét, mégpedig a felek látogatása, előadások, filmbemutatók, a távbeszélő központok bemu-

tatása és kiállítások alkalmával, végül a Pro Telephonhoz csatlakozott tagok által. A forgalomszerzésre 447.000 frankot fordítottak, amely összeget a magánvállalatok „eladási költségek” címen könyveltek el.

Hatalmas összegeket fordítottak reklámok részére. Így 225.000 frankot prospektusokra és díjszabásokra, 88.000 frankot hirdetésekre, 59.000 frankot filmekre, 45.000 frankot plakátokra és 40.000 frankot kiállításokra.

A távbeszélő propaganda sikereit nagyrésztben a svájci távbeszélő szolgálat magas színvonalának is lehet köszönni, ennek elismeréseként a Pro Telephon társaság 10. közgyűlésén dr. Murit, a svájci postavezérigazgató helyettesét, tiszteletbeli taggá választották.

A Pro Telephon előfizető- és forgalom-szerző tevékenységét nem lehet összehasonlítani a kereskedelem forgalomszerző tevékenységével, amellyel a közönség lépten-nyomon találkozik. Ez a forgalomszerző tevékenység nem egyéb, mint a közönség felvilágosítása és figyelmének felhívása az ország legjobban szervezett nyilvános szolgálatára. A forgalomszerző alkalmazottnak az a feladatuk, hogy a feleket tanácsal lássák el, nem pedig, hogy üzletkötésre beszéljék rá őket. Jelszavuk: „Mi nem eladunk, mi bérbeadunk”. A szerződéskötéssel az üzlet nem fejeződött még be, mint a kereskedelmi üzleteknél, hanem csak akkor kezdődik.

Az érdekelt felek gondos kiválasztása megköveteli a személyes, szóbeli és írásbeli forgalomszerző tevékenységet. A közvetlen forgalomszerző tevékenységnél legkisebb az elkallódás-veszteség és ennél válik lehetővé legjobban a forgalomszerző tevékenység eredményének ellenőrzése. Ez azonban korlátok között mozoghat, nehogy terhessé és erőszakossá, toladóvá váljék, ezért szükséges, hogy azt közvetett forgalomszerző tevékenységgel (plakát, üzletek kirakatai, film stb.) hathatósan támogassák. A film útján való forgalomszerző tevékenységet a Pro Telephon társaság a jövőben erőteljesebbé kívánja tenni. Minden propagandaeszköz és intézkedés abból az alapon dologból indul ki: a távbeszélő igénybevételét fokozni, a közönséget a távbeszélő előnyeire nézve felvilágosítani és az ú. n. távbeszélő-nagyfogyasztók és a távbeszélő igazgatás közti jóviszonyt továbbra is megerősíteni.

Ezzel a szűk munkatervvel, amely azonban nagy munkaterületet ölel fel, lép a Pro Telephon társaság tevékenységének második évtizedébe. (E. F. D. 1937:47.)

táinak is, hisz kevés üzem van, amely oly sokoldalú tevékenységet fejtene ki, mint a posta, távíró és távbeszélő.

Az alábbiakban a francia posta levélstatisztikáját ismertetjük. Ennek eredményei szolgálnak alapul a postahivatalok öt-évenként csedékes beosztásához.

A posta legfőbb feladata a levelek felvétele és a lehető leggyorsabban és legbiztosabban a küldeményeken megjelölt címzett kezéhez való juttatása. A posta-üzem legfontosabb tevékenysége e levelek szétosztása és szállítása. Az egyesített szolgálatot ellátó hivatalok közül a kisebbeknél a személyzet egyhated része, a nagyobbaknál az alkalmazottak kétötöde foglalkozik az óriási tömegű levélpostai küldemények kezelésével. A postaforgalom emelkedése vagy csökkenése lázmérőhöz hasonlóan mutatja az ország vagy egyes helyek gazdasági vérkeringésének változásait. Érthető tehát, hogy mind az igazgatók, mind a személyzet különös érdeklődéssel fordul e munka számszerű eredményeinek megállapítását célzó kísérletek felé.

Az adatmegállapításnak csak akkor van értelme és jelentősége, ha a valóságot a lehetőségig megközelíti. Itt azonban nagy nehézségek hárulnak a „statisztikusok” elé. A levélpostai küldemények zöme nem könyvelt küldemény: semmi oly nyom sem marad utánuk, amiből számukat meg lehetne állapítani. Minden egyes küldeménynek állandó számlálása pedig a munka gyors természeténél és a küldemények időszakonként igen nagyra duzzadó számánál fogva úgyszólván lehetetlen.

Ezért más megoldást kellett keresni. A különböző alkalmazott módszerek mindegyike abból a feltevésekből indult ki, hogy a keresett adatok és bizonyos rendelkezésre álló körülmények között valószínűleg meghatározott összefüggés áll fenn. Az eljárások mindegyikének az egyszerűség volt nagy érdeme. A különböző elgondolásokat a következőkben lehet egybefoglalni:

A küldemények számának megállapítása az értékckikladásból.

Nyilvánvalónak látszik, hogy az értékckik eladásból származó bevétel arányban van a feladott levélpostai küldemények mennyiségével és hogy ez az arány minden hivatalban körülbelül egyforma. Ennek feltételezésével számították ki a közönséges küldemények forgalmát 1921-ig. Kémpróbaszerű pontos adatfelvételek azonban meggyőzték a francia postát arról, hogy az egy-egy levélküldeményre eső eladott bélyegek értéke hivatalonként változik. Néhány hivatalnál végzett adatgyűjtés 35 centime-től 2 frankig terjedő átlagos

bérmentesítési díjat állapított meg. Ezt az ingadozást sok körülményre lehet visszavezetni. Ezek közül megemlíthetjük a következőket: a) a küldeményeket nem annál a postahivatalnál adják fel, ahol a bélyegeket vásárolják, b) levélhordóktól vagy dohányárudában vásárolt bélyegekkel bérmentesítik a küldeményeket, c) a levélbélyegeket ajánlott levelek, értéklevelek és egyéb küldemények díjának lerovására is használják, stb., stb.

Ha az eladott bélyegek értékéből még a felvett közönséges küldemények számára sem lehet megbízhatóan következtetni, annál kevésbbé tehetjük ezt meg az átmenő vagy az érkezett küldeményekre nézve. Hisz tudvalevő, hogy a legtöbb hivatalnál az érkezett és a továbbított küldemények száma jelentős eltérést mutat. Nagy hivatalokban általában az indított küldemények száma nagyobb, mint az érkezetteké, kis hivataloknál ellenben az érkező posta jelentékenyebb az indítottnál.

Ha tehát fel is tesszük, hogy az értékckikladásból a forgalomra következtetni lehet, ennek az összefüggésnek az arányát az egész országra nézve egyöntetűen megállapítani lehetetlen.

A közönséges küldemények számának megállapítása az ajánlott és értéklevelek alapján.

Miután az előbbi módszer megbízhatatlan voltáról meggyőződtek, olymódon igyekeztek a közönséges küldemények számára következtetni, hogy az érkezett, illetőleg az indított ajánlott és értékküldemények darabszámát egy előre megállapított szorzószámmal megszorozták. A szorzószám eleinte 40, később 80 volt. E rendszer alapján sorozták be osztályokba a francia postahivatalokat 1921, 1926, 1931 évben. De e rendszer létjogosultságát is már elejétől fogva kétségbe vonták. Nevezetesen azt vitatták, hogy az említett küldemények számának aránya nem lehet egyforma az egész országban. S valóban a számos, különböző forgalmú hivatalnál végzett számlálás kimutatta, hogy az arányszám általánosságban 20 és 240 között ingadozik. Még kiáltóbb lesz az ellentét, ha a legkisebb 3,5-ös arányszámot a legnagyobbval, 663-al szembeállítjuk.

Érdekes megfigyelés, hogy az arányszám a forgalom átlagos csökkenésekor emelkedik.

De számlálás nélkül is el lehet képzelni, hogy egyes körzetekben a helyi viszonyok következtében a küldemények bizonyos faja jelentősen túlemelkedik az átlagon. Így pl. Besançonban virágzó órapáranál fogva nagy tömegben adnak fel értékdobozokat. Ugyancsak tapasztalták,

hogy az ú. n. hólabda-rendszerű küldeményeknek valamely vidéken való hirtelen elterjedése az arányszámot 80-ról 1-re csökkentheti le. Viszont valamely nagyobb nyomdávalat székhelyén működő posta-hivatalnál a nyomtatvány küldemények darabszáma mutat aránytalan növekedést.

Miután az általános arányszámítási eljárások megbízható eredményre nem vezetnek, leghelyesebbnek látszik az arányszámot hivatalonként külön megállapítani; ugyanis hivatalonként az arányszám mégis bizonyos törvényszerű állandóságot mutat. Ehhez azonban hivatalonként történő számlálásra van szükség. Ha pedig e nagy munkát már magára vállalja a posta, sokkal egyszerűbb mindjárt a számlálás eredményeit felhasználni. Legutóbb, 1936-ban már valóban hivatalonként történő számlálási eljárással osztályozták a postahivatalokat.

A küldemények számlálása.

A közönséges postai küldemények számlálása igen bonyolult feladat. Nem csak arra kell törekedni, hogy megfelelő időszakokat állapítsanak meg, hanem arra is, hogy a számlálással járó munka a rendes munkamenetet ne befolyásolja. Azonfelül még az adatfelvételt megfelelően ellenőrizni is kell.

A levélforgalom állandó számlálása óriási munkát jelentene. Ezért igyekezni kell a küldemények darabszámát néhány meghatározott számlálási nap eredményei alapján megállapítani. E napokat azonban nem lehet tetszésszerűen megállapítani, mert csak nagyon kevés hivatalnak van állandó forgalma. Rendszerint mindenütt van erősebb és gyengébb forgalmú időszak. Ez természetesen a helyi viszonyokkal van szoros összefüggésben. (Nyaralók, téli üdülőhelyek, a vidék terményei stb.) Ezenkívül nemcsak időszakonként, hanem a hét bizonyos napjai szerint is változik a forgalom. (Hetivásár.) A forgalomingadozásra tehát oly módon kell tekintettel lenni a számlálás végrehajtásakor, hogy a hét minden egyes napját — beleértve a vasárnapot is — figyelembe veszi. Viszont ugyancsak tekintettel kell lenni arra is, hogy a számlálás ideje alatt nem befolyásolja-e a forgalmat valamely egészen rendkívüli, nem rendszeresen ismétlődő körülmény.

Az említett szempontok figyelembevételével a francia posta 1936-ban szeptember és december hónap végeztette el a küldemények számlálását. Mégpedig szeptemberben hét egymásután következő na-

pon, decemberben pedig két napon keresztül. Az utóbbi adatfelvétel ugyanis csak a szeptemberi felvételek ellenőrzését, illetőleg esetleges kiegészítését szolgálta. A következő években ismét más hónapban tartják a felvételeket, úgyhogy a hivatalok legközelebbi rangsorozásakor már öt év eredményei állnak majd a francia posta rendelkezésére.

A számlálás technikája.

A számlálást csak a kisebb forgalmú hivataloknál végzik a küldemények egyenkénti számbavételével, a nagyobb hivatalokban mérés útján, vagy a bélyegzőgépekre felszerelt számlálókészülékkel állapítják meg a küldemények darabszámát.

Természetesen gondoskodnak a számlálás ellenőrzéséről és felülvizsgálásáról is. Így pl. a zárlatba helyezett küldeményeknél az indító és a rendeltetési hivatal adatait egybevetik. Figyelembe veszik továbbá a régebben megállapított adatokat, azonfelül pedig a központból ellenőrző tisztviselőket küldenek ki.

Az adatok felhasználása.

A számlálás eredményét kétségtelenül elsősorban a hivatalok osztályozása szempontjából használják fel.

De nemcsak ebből a szempontból van fontossága a feldolgozott küldemények darabszám-megállapításának. Az igazgatási szerveknek fontos adatokat nyújt a számlálás a hivatali személyzet s egy-egy tisztviselő munkateljesítményének megállapításához, a hivatalok rendelkezésre bocsátandó segédeszközök beszerzéséhez, a hivatalok helyiségszükségletének megállapításához, a továbbítási berendezések szaporításához stb. Ugyancsak fontosak az adatok díjszabáspolitikai szempontból is. De a levélforgalom alakulásából valamely város vagy vidék gazdasági viszonyaira nézve is lehet következtetést levonni.

Bármily egyhangú, terhes és látszólag fölösleges munkának tűnik is fel az adatgyűjtés, a posta-, táviró- és távbeszélő-igazgatásnak a nagy kereskedelmi és ipari üzemekhez hasonlóan szüksége van arra, hogy maga is végezzen modern üzemszámításokat. E számításoknak pedig végső céljuk az, hogy a posta a rendelkezésére álló eszközökkel a leggazdaságosabban és mégis a lehető legtökéletesebben tudja a felmerülő szükségleteket kielégíteni.

(L'Union Postale 1937:10.)

Lukász Alfonz.

Olaszország.

Dopolavoro = munka után. Így hívják a fasiszta Olaszország országos nagy szervezetét, amelynek az a rendeltetése, hogy a dolgozó embereket szabad idejükben kellemesen és hasznosan foglalkoztassa, s a testi és lelki erők fejlesztésével mind az egyéneket, mind az összességet szolgálja. Ehhez a hatalmas szervezethez kapcsolódóan és hasonló célból szervezték meg az „Olasz Postaalkalmazottak Szabadidő Szervezetét”. A szervezet osztályokra tagozódik, amelyeknek a működése egy-egy postaigazgatási kerületre terjed ki. Az intézmény élén a Rómában székelő Központi Hivatal s a mellérendelt Főbizottság áll. Érdekes képet nyújt a szervezet működéséről a Központi Hivatal által közzétett 1934/35. évi jelentés.

A taglétszám ebben a számadási évben 62.287 volt s az év folyamán 3.050 fővel gyarapodott. Az említett számadási év a szervezet működésének már a 9. éve, tehát a taglétszám ilyen gyarapodása számottevő és az intézmény működésére igen kedvező fényt vet.

A Központi Hivatal a csoportok anyagi támogatása útján elsősorban a rendelkezésre álló helyiségek és azok berendezésének a kérdését igyekszik a legmegfelelőbbben megoldani. Ebben a postaigazgatás is segítségére van, amennyiben új postaépületek építésénél a szervezet részére mindenütt megfelelő helyiségekről gondoskodik. A szervezetnek főbb helyen saját székháza van, más helyeken magánházakban bérel megfelelő helyiséget. Érdekes a jelentésnek az a része, amely a helyiségek berendezésére beszerzett fontosabb használati tárgyakat sorolja fel. Ilyenek: 102 rádió vevőkészülék, 69 billiárd, 101 zongora, 49 sztereoszkop, 9 hangosfilm és 15 némafilm adókészülék, 212 Morse berendezés, 80 írógép és 30 kávé-gyorsfőző.

A Központi Hivatal a szervezet összességét érdeklő és országos jelentőségű kérdésekkel foglalkozik.

Igy az 1934—35. számadási évben megrendezte a szervezet második országos vándorgyűlését és megszervezte a postás intézmény részvételét az országos Dopolavoro tízéves fennállása alkalmával rendezett ünnepségen, ahol a postások a tornában, atlétikában, céllövészetben és színpadi előadásokban vettek részt.

Nagyban hozzájárult a központi hivatal a fasiszta gyermekmozgató mozgalom (Belana Fascista) sikeréhez; Rómában nagy gyermekjátzóteret rendezett be és a betegségi biztosító intézettel karöltve 240 gyermeket részesített 1935-ben napfénygyógykezelésben.

A Központi Hivatal a szakképzettség fokozására is nagy gondot fordít. E célból szakkönyveket ad ki, tanfolyamokat rendez, kitüntető díszokleveleket és érdemet oszt szét az arra érdemeseknek. Az idegen nyelvek, a gépírás és táviró gépképzés oktatására nagy súlyt fektetnek. A Központi Hivatal a fasiszta párt titkársága által kiadott „Le Forze Civili” c. lapban havonta közleményt tesz közzé a szervezet működéséről és a tagokat érdeklő kérdésekről. Az osztályok igazgatását a Központi Hivatal egységes nyomtatványok rendszeresítésével könnyítette meg.

A vidéki osztályok vezetőiket maguk választják. A vezetők mellett igazgatóválasztmány működik. A választásokat a fasiszta párt helyi főtitkáranak a jelenlétében kell megtartani.

A pénztári és vagyonkezelés az állami pénzkezelésre előírt módon történik. Az osztályok pénzforrása kettős: a postaigazgatástól és a Központi Hivataltól kapnak támogatást. Az osztályok kapcsolatot tartanak fenn az országos Dopolavoro szervezet helyi csoportjaival. A nyári hónapokban az osztályok nagy nyaralási akciót bonyolítanak le és nagyszabású társasutazásokat és kirándulásokat szerveznek. Ezeket a szórakozás és üdülés szempontjain kívül, úgy rendezik meg, hogy tanulságosak is legyenek. Meglátogatnak szép városokat, művészi és régészeti beccsel bíró helyeket, tavakat, folyókat, hegyeket és a tengert. A kirándulások során emlékműveket, templomokat, a fasiszta uralom által létesített nagyszabású építményeket és telepeket, gyárakat, iparműveket, repülőtereket, rádiótáviró és rádiótelefon berendezéseket, valamint a tengerparton nyaralótelepeket tekintenek meg. A római, genouai és milánói osztályok nagyobb körutazásokat rendeznek az országban, Szicíliát is beleértve. Ezen a tagok minimális költséggel vehetnek részt.

Az osztályok színházi előadásokat és tarka estéket rendeznek, ahol maguk a tagok szerepelnek. A zene és énekkarok működése nagyon fejlett fokon áll.

A sport terén nemcsak a sportolási lehetőséget nyújtja a szervezet a tagoknak, hanem őket szakszerű sportoktatásban is részesíti, különösen a céllövészet, atlétika, kerékpározás, síspport, úszás és evezés terén. A sporttevékenység az intézmény kerületi és országos versenyekben csúszosodik ki, ahonnan a nyertes tagok értékes díjakat vihetnek haza.

Szellemi versenyeket is rendeznek, nemcsak a szakképzés legkülönbözőbb ágaiban, de az általános műveltséghez tartozó tárgykörökben is. A postaigazgatás által rendezett szakirányú versenyekre a

tagokat tanfolyamokon készítik elő, hogy azok minél nagyobb sikerrel szerepelhesenek. A postai szakelőadásokon kívül, a politika, a történelem, a művészetek és a matematika köréből is tartanak előadásokat. Az idegen nyelvek tanítására nyelviskolákat és tanfolyamokat tartanak fenn. Több helyen gramfonlemezekről tanítják az idegen nyelveket.

A római, bolognai és messinai osztályok vándor könyvtárai oly nagy népszerűségnek örvendenek, hogy az osztályokon kívülálló szervezeti tagok is nagy mértékben veszik ezeket igénybe.

Az osztályok a női családtagok részére gépírási, zene, szabászati és főzőtanfolyamokat is rendeznek. (D. Pztg. 1937:20.)

— Székely —

Érdekes pörben marasztalta el a bíróság Németországban a postát.

A német posta egyik ügyfele egy postahivatalban értékcikkvásárlás alkalmával a frissen bekent linoleumpadlón elcsúszott és karját törte. A kárvallott a német postát fájdalomdíjért és kártérítésért bepörölte. A német posta mind a kereset jogalapja, mind pedig a követelt összeg nagysága miatt kifogást emelt. Hivatkozott arra, hogy a takarítással megbízott alkalmazott a kenőolajat igen vékonyan és egyenletesen kente szét a padlón s egyúttal a teremben megfelelő figyelmeztető táblát is elhelyezett. A takarítóasszony megbízható alkalmazottja a postának és eddig tevékenysége ellen kifogás nem merült fel.

A bíróság jogerősen 500 márka fájdalomdíj és a felmerült gyógykezelési költségek felének megtérítésére kötelezte a német postát. Egyúttal azt is kimondotta, hogy a károsultnak a balesetből kifolyólag a jövőben beálló kárát felerészben a posta köteles viselni.

A bíróság megállapítása szerint a

postának a padló bekenését a hivatalos órákon kívüli időben kellett volna végeznie, hogy az akkor, amikor a közönség a hivatali helyiségekbe belép, már kevésbé csúszós, veszélytelen állapotban legyen. Ugyancsak megállapította a bíróság azt is, hogy a figyelmeztető tábla nem volt megfelelő helyen felállítva. A tábla ugyanis a felvevő helyiség baloldalán állt, míg a felvevőablak, ahova a panaszos igyekezett, a bejáratától jobbra volt. A figyelmeztetést a bejárat ajtóra vagy az előtte levő folyosón kellett volna elhelyezni.

A bíróság megállapította továbbá, hogy a baleset végeredményben a posta valamelyik szervének hiányos intézkedésére vezethető vissza. A felelőség megállapításánál nem játszik szerepet az a körülmény, hogy a felelős személyt nem lehet megállapítani: ugyanis a postának nincs általános rendelkezése a linoleummal fedett padlózat bekenésére vonatkozólag. A takarítóasszony állítása szerint teendői felől elődje oktatta ki és a teendők elvégzési módjára nézve utasítást nem kapott. A bíróság véleménye szerint általános rendelkezés híján a hivatalvezetőnek kellett volna gondoskodnia arról, hogy a padlót ne a hivatalos órák alatt kenjék be. A többség ellenőrizte ugyan a takarítást, de ez csak arra vonatkozott, hogy a takarítás megfelelő-e. Viszont a köteles gondosság teljes hiányát állapította meg a bíróság a posta részéről a frissen kent padló veszélyességének ellenőrzése terén.

Az ügy érdekességéhez tartozik, hogy a német posta röviddel az említett baleset megtörténte után külön utasítást adott ki a posahivatalok részére a linoleummal bevont padlók kezelésére vonatkozólag.

(Archiv für Post- und Telegraphie 1937: 10.)

Lukász Alfonz.

BÉLYEGHÍREK.

Timbrenouvelles.

A Szent István bélyegek az 1938. év elején kerülnek forgalomba. Már most közzétehetjük a bélyegek kicsinyített képét. A bélyegek a jelenlegi pengős bélyegek nagyságában készülnek.

A bélyegek 29×35 mm nagyságban, keret nélküli kivitelben — az 1–30 f-es bélyegek egyszínű, a 32, 40, 50 és 70 f-esek azonban kétszínnyomással készülnek. Az 1 f-es bélyeg színe ibolya, a 2 f-esé bar-

na, a 4 f-esé kék, az 5 f-esé bíborvörös, a 6 f-esé világoszöld, a 10 f-esé narancs-sárga, a 16 f-esé szürke, a 20 f-esé vörös, a 25 f-esé zötétzöld, a 30 f-esé világosbarna, — a 32 f-es bélyeg képe vörösbar-na, széle halványsárga, a 40 f-es képe fekete kék, széle kékes szürke, az 50 f-es képe vörösesibolya, széle halványzöld, a 70 f-es képe sötétbarnászöld, széle halványzöld.

Franciaországban — tudomás szerint — valamennyi bélyeg az 1849-iki első kiadástól kezdve még ma is érvényes bérmentesítésre; csak néhány alkalmi bélyegsorozatot adtak ki meghatározott érvényességi idővel. Most azonban másként lesz, mert a köztársaság elnöke egy rövidesen kiadandó rendelettel felhatalmazza az illetékes minisztert, hogy — amennyiben ezt szükségesnek tartja — régebbi kiadásokat forgalmon kívül helyezhessen. Ezzel a felhatalmazással különösen akkor fognak élni, amikor fel-bukkanó hamisításokkal az állampénztár megkárosításának veszélye forog fenn; eddig ilyenféle forgalomból való kivonásra nem volt meg a lehetőség, mert a törvényes felhatalmazás hiányzott. (Die Post-Marke 1937:20. számából.)

Bélyegnap Ausztriában. A harmadik bélyegnap lesz már az idén Ausztriában. Ismét december első vasárnapjára esett a választás, amely a legcélszerűbb a bélyegnap megrendezésére. Pár év alatt a bélyegnap igen népszerűvé vált a lakosság körében, amennyiben egyáltalán érdeklődik a

bélyeggyűjtés iránt. Épen ezért egészen természetesnek tartják, hogy a bélyegnap az évenként kiadásra kerülő jótékonyági sorozat — az idén az orvossorozat — forgalomba bocsátásával összeesik. A bélyeggyűjtés ügyének ez az eseményhalmozás ép úgy hasznára van, mint a bélyegkek kelendőségének s ezzel a jótékony cél szolgálatának. A legmagasabb rangú állami tisztviselők épen ezért támogatják a bélyegnapot, a kereskedelem- és közlekedésügyi szövetségi miniszter, mint a postaigazgatás legfőbb vezetője, a rendezés védnökségét vállalta. A postaigazgatás pedig ép úgy, mint más, itt figyelembe jöhető hivatal, a hírszolgálat és a rádió minden módon igyekeznek az ügy szolgálatára állani. Öröm nézni, hogy mily szívesen és mily sok megértéssel segítik Ausztria irányadó körei a rendezőseget siker elérésére, mennyire tudatában vannak a bélyeggyűjtés kulturális jelentőségének. Hogy ez így van, az nem csekély mértékben az eddigi bélyegnapok eredménye s ez a tény egyedül elegendő alap arra, hogy az összes

gyűjtői megmozdulások között a bélyegnapnak a díszhelyet biztosítsa és a bélyegnapot a bélyeggyűjtésnek megbecsülhetetlen értékű propaganda eszközéül állítsa minden időkre. (Die Post-Marke 1937: 21. számából.)

Spanyolországban engedélyt lehet szerezni egy-egy bélyegsorozat előállítására. A postaigazgatás — megfelelő magas összegnek lefizetése után — felhatalmazást ad az engedély birtokosának, hogy saját költségén egy bélyegsorozatot állíthasson elő, amelyből azután egy kis mennyiség postai árusításra kerül. Míg a többi rövid tartamú forgalomképesség után az engedély birtokosához jut, aki a nyomólemezek fölött való rendelkezési jog is. Ilyen, vagy ehhez teljesen hasonló módon került előállításra a világháborús idő számos spanyol alkalmi bélyegsorozata, az 1926. évi Vörös-kereszt sorozattól a pompás Goya-bélyegeken át, az 1936. évi sajtószövetségi bélyegek kiadásáig, hogy azután ellenőrizhetetlen mennyiségben eredeti és új nyomatokban elárasszák a bélyegpiacot. E bélyegelőállítási rendszer most a bélyegblokk üzereket szolgálja. Egy közbenjáró segítségével, aki Spanyolországban jó összeköttetésekkel rendelkezik, — amint beszélük — valaki 500.000 pezetáért a spanyol nemzeti postaigazgatástól jogot szerzett 100.000 drb. bélyegblokk kiadására. Az engedélyes nem fukarkodott az előállítási költségekkel: szép mélynyomással, Svájcban készítette a „Toledo-blokk”-ot. Az üzlet azonban 100.000 drb-os példányszám mellett nem látszott egészen biztosnak, ezért a kibocsátandó mennyiség egyik felét sötétnarancs, másikat kékeszöld színben nyomták, ezenkívül mindkét színben 5—5.000 drb-ot fogazatlan hagytak. Minthogy az engedély birtokosa a bélyegeket maga nyomatta s a nyomólemezek fölött is rendelkezik, mindezeket az érdekelt helyről közölte és ellenőrizhetetlen példányszámokat a legnagyobb óvatossággal kell fogadni; mi is csak azért vesszük át, mert ezek a fondorkodás megértéséhez hozzátartoznak. Természetesen gondoskodtak lebélyegzett blokkokról és postán szállított levelekről is, melyek mind a burgosi és san sebastiani posta- és cenzorbélyegzőkkel vannak ellátva. Magában Spanyolországban, még a nagyobb városokban is, mint Sevilla, Cadiz, e blokkok ismeretlenek voltak s az ottani postahivatalok még csak nem is tudtak létezésükről. Kétségtelen, hogy e blokkok 99%-a nem is látta Spanyolországot, hanem a nyomdából közvetlenül Brüsszelbe szállították azokat. Ez a története a Toledo blokk-nak, ame-

lyet az élelmes vállalkozó mindjárt tiszte-res névértékért kínálgtatott. (Die Postmarke 1937. szeptember 10-i számából.)

San Marino a bélyeggyűjtők körében nem valami jóhírnévként örvend; a bűnök, amelyeket fondorkodással s a legkülönbözőbb módon a gyűjtők kárára elkövetett, még nincsenek elfelejtve, ha az utolsó években újabbak elkövetésétől tartózkodott is. Az üzerek részéről egy bélyegblokk-kiadására irányuló biztatás itt termékeny talajra talált és egy konzorcium alakult, amely a kiadott mennyiség terjesztését átvette. Ezúttal, mert fényes üzletre volt kilátás, különös bőkezűséggel jártak el: az egyik legelső londoni nyomdát bízták meg a finom kivitelű, réznyomású előállítással. Az ügyet titkolták, csak augusztus közepén szivárogtak ki az első hírek. Pár nappal később már híre járt, hogy a blokk ki is van adva és valóban egyidejűleg feltűntek a kereskedelemben az első blokkok, természetesen nem San Marino-ból kerültek elő, hanem hollokegyenest ellenkező irányból. Az olasz kereskedők is csak a külföldről beérkezett megrendelésekből szereztek a dologról tudomást, az általuk beküldött megrendeléseket azonban a san marinoi posta nem fogadatosította, a megrendelés összegét pedig visszakapták. Azok, akik a blokk állítólagos kiadása napján San Marino-ba utaztak, egyetlen egy blokkot sem tudtak szerezni! A konzorcium éppen akkor volt a legnagyobb munkában és San Marino-ba csak egy egészen csekély mennyiségű blokkot küldhetett, amelyet a kormány- és postatisztviselők a legnagyobb részben mindjárt maguknak tartották meg. A blokkok példányszáma a postaigazgatás szerint 60.000, mások szerint azonban 100.000, de valószínű, hogy még ennél is nagyobb. (Die Postmarke, 1937. szeptember 10-i számából.)

Ausztriában a bélyegfüzetek kiadása egyelőre elmarad, mert a szükséges költségfedezetet nem lehetett biztosítani. (Die Postmarke, 1937. évi 17. számából.)

Az eucharisztikus bélyegek tervpályázatának bíráló bizottsága 1937. évi szeptember 22-én tartott ülésén az I. díjjal Márton Lajos festőművész, a II. díjjal Fery Antal iparművész, a III. díjjal pedig Englerth Emil festőművész pályaművét tüntette ki. Helbing Ferenc iparművész pályaművei közül pedig a Szent István királyt és Szent Mór püspököt ábrázolóknak megvásárlását javasolta. Döntés szerint az I. díjat nyert pályamű kerül — a bíráló bizottság által javasolt megfelelő átrajzolás után — kivitelre. A bélyegsorozat 7 értékből fog állani s a teljes soro-

zat blokk alakban kerül kiadásra. A blokk közepén az Eucharisztika ábrázolása nyer elhelyezést, értékjelzése 20 f lesz. E fölött a 6 f-es Szent István, a 10 f-es Szent Imre, a 16 f-es Szent László, alatta pedig a 32 f-es Szent Erzsébet, a 40 f-es Szent Mór s az 50 f-es Boldog Margit ábrázolá-

sával készülő bélyegek kapnak helyet, vagyis az Eucharisztia a magyar szentek és Boldog Margit veszik körül. E bélyegek előreláthatólag a kongresszus idején, vagyis 1938. évi május hóban kerülnek kiadásra, természetesen — elsősorban — a kongresszus résztvevői részére.

HIREK.

Nouvelles.

A spanyol-amerikai postaegyesület IV. kongresszusa. Az 1931-ben Madridban összeült III. pánamerikai postakongresszus határozata értelmében 1936. december 1-től 22-ig Panamában ülésezett a spanyol-amerikai postaegyesület IV. kongresszusa. Ezen az összejövetelen több mint 40 kiküldött vett részt, akik az említett egyesületben résztvevő nemzetek összességét képviselték. A küldöttségek legnagyobb része ezúttal műszaki tisztviselőkből állott és közöttük az amerikai postaigazgatások több vezetője is megjelent. A munkát négy bizottságban végezték; azonkívül két albizottság tárgyalta a légitóstára vonatkozó szabályokat és a montevidói Nemzetközi Iroda szervezeteire és működésére vonatkozó kérdéseket.

A főszerződésre vonatkozó változtatások közül megemlítjük az alábbiakat:

A kicsomagok és csekély értéknyilvánítással ellátott küldemények szolgálatát fakultatíve bevezették és szabályait megalkották. Külön spanyol-amerikai válaszdíjszelvényt rendszeresítettek, amelynek az eladási árát 20 arany centimes-ben állapították meg és amelynek nyomtatását a montevidói Nemzetközi Iroda fogja végezni. Jelentős újítást képez a nyomtatványküldemények súlyhatárának 10 kg-súlyig való felemelése. A postai alkalmazottak kicserélésére vonatkozó szabályokat kibővítették. A panamai nemzetközi átrakodó hivatal szolgálatának igénybevételét kötelezően kimondották. Végül a szerződésbe új pontként iktatták be a 30. cikket, amely szerint a postai kongresszus-

nak székhelyeként kijelölt városban a jövőben a kongresszus megnyitása előtt 15 nappal előzetes értekezlet gyűl össze. Ezen az értekezleten résztvesznek Spanyol—Amerika valamennyi küldöttsége és a montevidói Nemzetközi Iroda vezetősége.

Hosszú vita után a légitóstára vonatkozó határozatokat teljesen átdolgozták és új szabállyal helyettesítették, amely sokkal teljesebb, és amely sokkal jobban megfelel a folyton fejlődő amerikai légitóstai vonalak követelményeinek. E vonalaknak továbbra is fenntartották azonban a rendkívüli szolgálat jellegét.

Az utalványegyezményben az utalványoknak eddigi 500 aranyfrankos legmagasabb összeghatárát 300 aranyfrankban állapították meg és ugyanazt a kezelési díjat vezették be, amely az egyetemes postaegyesület területén van érvényben. A létszámolásokat a jövőben olyképen lehet egyszerűsíteni, hogy minden egyes utalványjegyzékhez a jegyzék összegét kitevő összegű csekket csatolnak.

A csomagegyezményt csak annyiban változtatták meg, hogy a szabályokat a Kairói Csomagegyezmény rendelkezéseihez közelebb hozták.

A panamai okiratok 1937. október 1-én léptek életbe.

A zárógyűlésen egyhangúlag Rio de Janeiro-t jelölték meg az 1941-ben tartandó V. Kongresszus székhelyének.

Postacsomagként küldte haza kislányát. A. O. Crane, a londoni bélyegkiállításra magával vitte 10 éves leányát, Patriciát.

Miután nem volt ideje gyermekét a kiállításról hazakísérni, — postacsomagként adta fel leányát a legközelebbi postahivatalban. A 7 pengő 80 fillért kitevő viteldíjat bélyegekben rötta le és ennek ellenében egy postai küldöncfiú kézbesítette ki a szállítólevélen megjelölt címre a szabályszerűen feladott eleven csomagot.

Szerkesztői üzenetek.

1. **Berettyóújfalu.** A honvédelmi minisztérium alá tartozó szervek (katonai parancsnokságok) csomagraktárberletének felmondása és ezzel kapcsolatban a csomagok házhozkézbesítése a postavezérigazgatóság illetékes ügyosztályában tárgyalás alatt áll. Ennélfogva a felvetett kérdés rendeletileg fog szabályoztatni.

2. **Kapuvár.** A postamesteri hivataloknál az ellenjegyzett postautalványoknak az indító részére való átadásánál követendő eljárást a Magyar Posta 1937. évi május

hó 5-i számában az „Elmélet-gyakorlat“ rovatban 13. folyószám alatt megjelent közlemény ismerteti.

Az üvegarút tartalmazó csomagoknak terjedelmes vagy nem terjedelmes kezelését pedig a Magyar Posta 1936. évi február havi 2. számában az „Elmélet-gyakorlat“ rovaton megjelent 4. sz. közlemény magyarázza. E közleményben foglaltak a tojástartalmú csomagok terjedelmes, illetőleg nem terjedelmesként való kezelésére értelemszerűen alkalmazhatók.

3. **Székesfehérvár 2.** A felvetett kérdések konkrét esetekre vonatkozó utasítást kívánnak, amelyeknek megadása nem a szerkesztőség, hanem az igazgatóság feladata.

Jávorrek Béla pm. Miskolc 3. A rádió felmondásnak az engedély lejárt utáni időben eszközölt hatálytalanítása ügyében idejuttatott levelét, a postavezérigazgatóság illetékes ügyosztályának adtam át. Tudomásom szerint e kérdés a P. R. T. útján fog rendezést nyerni.

Előfizetési felhívás.

A Posta- és Táviró Évkönyv XXXIII. évfolyama az 1938. évre egyesületünk kiadásában ismét megjelenik.

Az Évkönyv belső tartalma a naptári részen, díjszabáson, szépirodalmi- és szakcikkéken kívül a hivatalos rangsorozati névjegyzék alapján a m. kir. posta kinevezett személyzetének teljes névsorát (rangorszám, név, beosztási hely és első eskütétel napja), továbbá az összes postamesternek nevét, állomási helyét és munkacsoportjainak a számát, a postahatóságok szervezetét, ügybeosztását és a postai, valamint egyéb, a mindennapi élet körébe tartozó közérdekű tudnivalókat foglalja magában.

Az Évkönyv egy példányának ára a postaintézethez tartozóknak 2 pengő. Ezt

az összeget a postaszemélyzet négy 50 filléres részletben is fizetheti. A gyűjtő, aki 10 példányára előfizetőt szerez, egy tiszteletpéldányt kap.

A kitöltött megrendelési szelvényt szíveskedjék levágni és az egyesületünk címére Budapest 82. legkésőbb folyó évi november hó 20-ig visszajuttatni. Részletfizetés esetén az összeg első részletét december hó 1-én, a további részleteket pedig a következő három hónap elsőjén szíveskedjék beszedni és a csatolt csekklappon befizetni.

Az Évkönyv 1937. december hónapban jelenik meg.

Budapest, 1937. évi október 25-én.

Az Országos Postás Zene- és Kultúr-Egyesület Elnöksége.

Kiadó: **Dr. LÖRINCZY GABOR**, m. kir. postatanácsos.

Fővárosi Nyomda Rt., Lovag u. 18. — Felelős v.: Duchon J.